KUTSAL KENT KUDUS (YERUŞALİMİN) ZİYARET YERLERİNİ İÇEREN BROŞÜRDÜR

YAZAN
R.SHEMUN CAN
KUDUS (YERUŞALEM)
1 ci. Baskı 2002

ܡܥܠܝܐ ܢܛܘܪܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ ܐܘܪܫܠܡ
ܘܐܘܪܕܢܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܐܪܥܐ

ܐܘܪܚܝܢ ܕܝܢ ܒܫܡܫܐ ܠܟܠܐ ܢܒܝܐ ܠܒܝܬ ܗܠܝܢ. ܕܘܪܫܐ ܡܬܪܐ ܕܝܬܒ ܘܒܥܠܐ
ܠܥܕܝ ܒܠܗܘܦܐ ܘܛܘܒܐ ܙܘܓܐ ܘܟܠ ܢܦܫܐ ܒܫܘܒܚܗ ܡܫܘܡܛܐ ܒܪܝܐ
ܐܡܝܐ. ܘܡܦܣ ܐܝܐ ܠܗ ܢܘܚܡܐ ܘܟܠ ܡܘܘܡܝܐ ܕܘܡܢ ܒܢܩܘܡ.

ܫܘܫܐ

ܦܛܪܝܪܟܝܘܬܐ ܣܘܪܝܝܬܐ ܐܪܬܕܘܟܣܝܬܐ
بطريركية السريان الأرثوذكس
النيابة البطريركية في القدس والأردن وسائر الديار المقدسة
PATRIARCHAL VICAR OF JERUSALEM JORDAN & HOLY LANDS
1996
SYRIAN ORTHODOX PATRIARCHATE

المطران سويريوس ملكي مراد
ܡܛܪ: ܣܘܪܝܘܣ

ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܪܝܐ
ܡܪܝ ܣܘܪܝܘܣ ܡܠܟܐ ܡܘܪܐܕ
ܐܦܛܪ ܦܛܪܝܪܟܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܐܘܪܕܢܢ
25 - 6 - 2002

ܡܩܕܡܘܬܐ

ܒܐܡܝܢܘܬܐ ܕܫܡܫܐ ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝܐ ܘܒܪܘܚܡܘܗܝ ܒܪܐ ܣܘܪܝܝܬܐ ܐܡܠ ܕܢܬܬܪܐ ܡܚܝܢܐ.
ܘܐܡܪ ܐܢܐ: ܗܢܝܢܘ ܡܢܐ ܒܥܝܢܐ ܘܟܝܢ ܐܪܝܐ ܠܡܚܝܢܘ ܫܘܘܕܥܐ ܘܐܬܘܬܐ ܘܦܘܫܩܐ
ܒܦܘܐ ܚܠܐ ܕܒܗ ܗܘ ܡܢܝ ܐܬܠܡܝܕ: ܒܠܒܘܒܐ ܗܘܐ ܠܪܒܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܒܠܒܝ ܩܕܝܫܐ
ܠܘܡܕܐ: ܫܘܪܝܐ ܐܦ ܒܦܘܫܩܬܐ، ܒܠܐ ܡܒܝܢܐ ܡܡܠܟܐ ܐܬܠܡܝܕܐ: ܠܡܫܡܠܝܘ
ܡܘܡܝܢܐ ܕܐܝܟ ܗܟܘܪܐ ܘܡܡܕܝܢܐ ܘܡܠܟܢ ܒܠܒܢܐ ܕܒܗܘܢ ܕܝܚܡܢ ܠܠܫܢ ܫܘܪܝܐ:
ܒܪܘܒܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܕܡܪ ܒܗܝܢ ܡܢܝ ܦܪܘܫܐ ܡܫܒܚܐ ܢܣܘܟ ܡܫܝܚܐ ܘܩܕܝܫ ܐܢܝܢ
ܒܪܘܒܝܬܗ ܩܕܝܫܬܐ ܒܝܢ ܡܠܒܝܬܘܗ. ܩܕܝܫܐ ܘܐܡܗ ܠܗܘܒܝܬܐ ܡܒܐ ܠܐܠܗܐ ܡܘܐܬܝ ܫܪܝܬ.
ܡܛܠ ܕܫܪܝܬܐ ܘܒܝܢ ܘܡܠܬܐ ܠܐܠܗ ܘܡܩܪܒ ܠܡܫܘܡܝܐ ܕܒܢܐ ܠܡܫܒܚ ܒܗܝܢ ܘܒܫܠܡܘܬ
ܐܬܪܝܐ ܐܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܘܗܘܐ ܠܡܒܠܬܗܘܢ ܒܗ ܒܥܝܕ: ܘ«ܡܫܡܠܝܐ ܠܡܟܬܒ ܕܡܪܝܢܬܐ
ܐܘܪܗܝܡ ܩܕܝܫܬܐ ܘܕܘܒܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܡܪܝܐ» ܠܗ ܡܫܝܚ. ܘܡܫܝܚܬܐ ܐܚܪܝܬܐ ܫܘܘܕܥܐ
ܘܦܘܫܩܐ ܠܗ ܡܦܫܩܝܢ ܒܟܠܝܐ ܠܘܪܝܐ ܒܠܐ ܢܒܫܡ ܠܠܫܢܐ ܐܡܘܢܐ ܐܢܝܢ ܘܐܢܫܐ
ܕܝܠܗ ܕܢܣܒ ܒܐܬܪܘܬܐ ܠܘܪܝܐ ܘܒܠܚܕ ܡܢܗܘܢ، ܠܗ ܐܡܠܬ. ܘܠܡܫܒܚܘܬܗ ܕܡܪܢ
ܗܘܢܘܗܝ ܡܠܟܐ ܡܪܐܝ ܐܦܝܪܘܦܐ ܦܝܠܘܟܣܝܢܘܣ ܕܝܢ ܕܒܐܘܪܗܝ ܘܢܡܦܠܬܗ ܡܢܘܬܗ
ܘܪܘܚܗ ܒܥܝܢܐ ܚܝܬܐ. ܐܦ ܐܠܡܫܡܠܝܘ ܪܒܘܬܐ ܒܗܝܢ ܫܘܪܝܐ ܠܐܚܐ ܘܐܢܐ ܕܒܗ ܦܠܚܝܢ
ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܕܡܪܝܐ: ܘܪܚܡܬܐ ܕܫܘܒܚܐ ܒܠܐ ܡܫܝܚܘܬܐ ܢܡܪܘܢ ܐܦܝܫܬ: ܘܪܒܘܬܐ
ܡܘܟ ܘܡܘܠܒܐ ܢܫܬܐ ܠܐܠܗܝ ܒܐܠܐ: ܡܫܒܠ ܦܘܩܕܐ ܘܒܥܝܬܐ ܡܘܡܝܢܐ ܠܡܫܒܚܘ
ܡܪܢܐ ܐܡܝܢ.

ܐܘܪܗܝܡ ܠ ܒܐܪ ܕܝܒ ܩ̄

ܪ. ܡܫܡܫܢ ܚ. ܒܠܝ ܩ̄
ܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܡܪܩܘܣ ܐܘܪܫܠܡ

ܥܠܝܬܐ ܗܘܬ ܟܢܘܫܬܐ ܗܠܝܢ ܒܐܢܫܐ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ ܐܦ ܐܝܟ ܡܫܝܚܝܬܐ: ܒܗ ܫܠܡ ܐܝܬܝܗ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܕܝܪܝܬܐ ܕܐܬܩܕܫܬ ܒܕܘܟܬܐ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ

ܐܰܘܪܳܐ ܕܒܰܝܬܳܐ ܕܕܰܝܪܳܐ ܕܡܰܪܩܘܣ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ

ܘܐܡܪ «ܐܝܟ ܐܬܐ ܕܝܢ ܥܠ ܦܛܝܪܐ ܕܦܨܚܐ: ܘܩܠܐ ܐܦ ܢܦܫܝ ܥܡܐ ܒܥܐܕܐ ܡܪܝܐ. ܙܗܝܪܝܢ ܠܗ ܢܦܫܝ ܟܠܗ ܚܝܠ: ܐܬܐܡܪ ܐܠܐ ܘܐܣܬܪܐ ܐܦܬܚ». (ܡܪܩ ܕܝܕ: ܐ — ܒ)

« ܐܝܟ ܕܫܕܪ ܬܪܝܢ ܚܕ، ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܕܝܢܐ ܚܕܬܐ، ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܘܢ. ܟܠܗ ܢܬܡܠܐ ܒܝܬܐ ܒܟܠܗܘܢ. ܗܟܢ ܟܠܗ ܠܡܬܒܥܐ ܥܡܗ ܘܬܡܢ. ܐܝܟ ܡܫܝܚ ܟܠܗ ܗܘ ܐܬܚܙܝ. ܒܝܬܐ ܠܫܘܦܪܗ ܕܐܪܥܐ ܙܝܘܗܬܐ ܡܛܠܐ ܢܣܝܚ» (ܡܪܩ ܕܝܕ: ܝܓ — ܝܗ)

«ܗܠ ܢܚܬܝܢ ܡܫܡܫܝܢ ܡܕܝܢܐ ܢܨܚܢܐ. ܗܟܢܐ ܢܦܫ ܘܐܬܐܠܨ ܒܕܘܟܬܐ ܕܡܕܝܢܐ. ܟܠܗ ܘܫܡܥܘ ܡܢܗ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ: ܐܦ ܙܒܢܐ ܐܡܫܝܚ ܠܗ ܟܢܫܐ ܘܫܘܦܝܚܐ ܗܘܐ. ܘܟܢܘ ܦܪܘܩܐ ܥܠ ܡܕܝܢ ܡܕܝܢܐ ܢܨܚܢܐ. ܠܘܬܗܘܢ ܠܕܝܪܝܐ ܕܟܠܗܝܢ ܘܢܣܒܘܗܝ ܒܒܝܬܐ ܒܥܕܬܐ». (ܡܪܩ ܕܝܙ: ܐ — ܗ)

«ܚܙܝܬ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܕ: ܠܟܠܗ ܕܡܕܝܢܐ ܐܪܥܢܐ. ܦܘܠܘܣ ܗܘܘ ܦܛܪܘ ܠܐܬܪܘܬܗܘܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܐܘܪܫܠܡ ܡܫܝܚܝܬܐ ܐܝܟ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܝܪܐ ܠܗ ܫܘܪܐ. ܠܐܝܟ ܫܠܝܚܐ ܡܬܚܘܝܢܐ ܕܡܕܝܢܐ. ܫܘܦܪܐ ܠܡܫܝܚܝܐ ܠܫܘܪܝܗ ܠܫܡܗ ܕܡܕܝܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܐܘܪܫܠܡ ܦܘܪܫܘܬܐ ܒܝܬܐ ܦܘܪܫܘܬܐ ܕܟܠܗ ܕܡܪܝ. ܡܠܟܗ ܫܠܝܚܢܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܢܗܘܘܢ ܫܡܥܝܢ ܢܫܡܥܘܢ: ܢܗܘܐ ܥܠܡܐ ܒܚܝܠܗ ܘܫܘܦܝܚܐ ܒܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܐܢܐ ܘܢܫܡܥ ܐܡܠܠ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ: ܡܛܠ ܟܠܗ ܘܡܕܝܢܐ ܟܠܗ ܐܬܬ ܠܡܫܝܚܐ». (ܡܪܩ ܕܝܚ: ܐ — ܛ)

(ܡܕܝܢܬܐ ܐܘܪܫܠܡ)

ܗܘܦܡ ܠܡܬܩܪܝܘ ܩܪܝܬܐ ܠܐܪܥܐ ܐܠܗܝܬܐ ܕܡܢ ܡܫܒܪܐ. ܐܬܝܕܥܬ ܩܕܡܝܬ ܒܫܡ «ܝܒܘܣ» ܒܝܘܡܝ̈ ܡܠܟܝܙܕܩ ܟܗܢܐ. ܐܚܕܗ ܒܗ ܕܘܝܕ ܫܢܬ ܐܠܦ ܩ. ܡ. ܫܠܝܡܘܢ ܒܪܗ

ܫܘܪܐ ܥܬܝܩܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܥܡ ܬܪܥܐ ܕܫܟܝܡ

ܒܢܐ ܒܗ ܗܝܟܠܐ ܡܫܝܚܐ ܘܫܡܗ ܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. ܐܚܪܒܗ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܘܫܒܐ ܝܗܘܕܝܐ ܠܒܒܠ ܫܢܬ 586 ܩ. ܡ. ܘܫܢܬ ܫܢܝ 322 ܩ. ܡ. ܐܬܟܒܫܬ ܒܝܕ ܠܐܟܣܢܕܪܘܣ ܪܒܐ ܘܒܬܪ ܪܘܡܝܐ ܡܢܬ ܫܢܝ 63 ܩ. ܡ. ܗܪܘܕܘܣ ܡܠܟܐ (40 - 4 ܩ. ܡ.) ܐܘܣܦ ܫܘܒܚܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܕܡܢܗ ܠܚܘܪܐ ܕܫܡܗ ܒܫܡ. ܘܐܚܪܒܗ ܛܝܛܘܣ ܫܢܬ ܥ 70 ܡ. ܘܡܢ ܐܚܕܗ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ ܫܢܬ ܫܢܝ 313 ܡ ܘܒܢܐ ܒܗ̇ ܥܕܬܐ ܩܝܡܬܐ ܘܩܒܪܐ ܐܡܗ ܗܠܢܝ ܒܗ ܨܠܝܒܐ ܕܡܫܝܚܐ ܫܢܬ ܫܢܝ 326 ܡ.

ܦܪܣܝܐ ܐܬܟܒܫܬ ܒܝܕ ܘܐܚܪܒܘܗ ܫܢܬ ܐܠܦ 614 ܡ ܘܡܢ ܥܪܒܝܐ ܡܫܠܡܢܐ ܫܢܬ ܐܠܦ 637 ܡ. ܘܥܠܡܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܪܒ ܦܠܛܘܡ ܕܘܟܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܡܫܝܚܝܐ ܕܒܗ ܫܢܬ ܐܠܦ 1009 ܡ ܘܐܬܟܒܫܬ ܒܝܕ ܨܠܝܒܝܐ ܫܢܬ ܐܠܦ 1099 ܡ ܘܢܦܠܬ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܨܠܚ ܐܠܕܝܢ ܫܢܬ ܐܠܦ 1187 ܡ. ܘܢܦܠܬ ܠܐܝܕܝ̈ ܐܘܪܟܝܐ ܥܘܬܡܢܝܐ ܫܢܬ ܐܠܦ 1517 ܡ ܘܐܬܦܫܛܬ ܡܢܗܘܢ ܐܝܟ ܒܝܕ ܐܢܓܠܝܐ ܫܢܬ ܐܠܦ 1917 ܡ ܘܐܬܦܠܓܬ ܠܝܗܘܕܝܐ ܫܢܬ ܐܠܦ 1948 ܡ ܡܢ ܒܬܪ ܩܪܒܐ ܠܥܪܒ. ܘܫܢܬܐ ܕܫܬܐ ܐܠܦ 1967 ܡ ܢܦܠܬ ܢܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ ܟܠܗܝܢ ܒܐܝܕ ܥܒܪܝܐ ܐܬܟܒܫܬ.

(ܫܘܪܗ ܕܐܘܪܫܠܡ)

ܐܳܦܶܢ ܐܶܢܽܘܢ ܫܽܘܪ̈ܶܗ ܕܩܳܝܡܺܝܢ ܗܳܫܳܐ ܥܰܠ ܫܶܬ̈ܶܐܣܶܐ ܥܰܬܺܝܩܶܐ ܒܝܽܘܡ̈ܶܝ ܫܽܘܠܛܳܢܳܐ ܣܽܘܠܛܳܢ ܥܽܘܬܡܳܢܳܝܳܐ
ܣܠܝܡ (ܐܠܥܙܡ - ܐܠܩܢܘܢܝ 1524 - 1540 ܡ) ܕܗܘܘ ܐܝܟ ܡܢ ܫܘܪ̈ܐ ܘܐܘܪ̈ܚܐ ܐܝܟ
ܐܘܪ̈ܚܐ ܩܕܡ. ܘܚܕ̈ܢ ܡܢܗܝܢ ܬܪ̈ܥܐ
ܡܫܡ̈ܗܐ ܘܐܝܬܝܗܝܢ ܐܘܪ̈ܚܐ ܬܪ̈ܥܐ: ܘܐܝܠܝܢ:

ܫܘܪܐ ܡܕܢܚܝܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܥܡ ܬܪܥܐ ܕܕܗܒܐ

(ܡܢ ܡܕܢܚܐ): (ܐ) «ܬܪܥܐ ܡܪ̈ܢܐ ܡܚܝܐ ܠܟܠܐ» ܐܘ «ܕܡܪܝ ܣܛܦܢܘܣ».
(ܒ) «ܬܪܥܐ ܕܕܗܒܐ» «ܐܠܕܗܒܝܗ» ܣܟܝܪܐ ܐܘܪܚܐ ܡܢܗ (ܐܠܩܥܠ 1530ܡ).
(ܡܢ ܡܥܪܒܐ): (ܓ) «ܬܪܥܐ ܕܚܒܪܘܢ» ܐܘ «ܕܚܠܝܠ» ܐܘ «ܕܝܘܦܐ».
(ܡܢ ܬܝܡܢܐ): (ܕ) «ܬܪܥܐ ܕܨܗܝܘܢ» ܢܒܝܐ ܐܘ ܕܕܘܝܕ. (ܗ) ܬܪܥܐ «ܐܠܡܓܐܪܒܗ» ܐܘ «ܕܙܒ̈ܠܐ» ܕܡܘܒܠ ܠܫܘܪܐ ܕܒܟܝܐ ܕܝܗܘܕ̈ܝܐ ܘܠܡܥܠܬܐ ܕܗܝܟܠܐ.

(ܡܢ ܓܪܒܝܐ): (ܘ) «ܬܪܥܐ ܕܫܟܡ» ܐܘ «ܕܕܪܡܣܘܩ». (ܙ) «ܐܘܪܚܐ ܚܕܬܐ» ܕܐܬܦܬ
ܡܢ ܫܢܬ 1889 ܡ. (ܚ) «ܬܪܥܐ ܕܗܪܘܕܣ» ܐܘ «ܐܠܣܐܗܪܗ».

ܕܘܟܝ̈ܬܐ ܩܕܝ̈ܫܬܐ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܥܕ̈ܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ
ܥܕܬܐ ܕܩܝܡܬܐ ܐܘ ܩܒܪܐ ܩܕܝܫܐ

ܐܳܡܺܝܢ ܡܶܢܝܳܢܳܐ ܢܦܫܶܗ ܒܥܶܒܪ ܕܝܳܠܶܗ ܘܥܶܕܬܳܐ... ܘܡܫܰܒܚܺܝܢ ܘܡܫܰܡܫܺܝܢ ܐܢܳܫܳܐ ܡܗܰܝܡ̈ܢܶܐ ܘܡܘܕܶܝܢ
ܕܪ̈ܟܝܟܐ... ܗܕܐ ܐܠܗܐ ܘܫܡܝܐ... ܗܕܐ ܗܝ ܥܕܬܐ - ܟܢܘܫܝܐ ܗܝ ܐܠܗܐ ܩܡ ܡܢ ܡܝ̈ܬܐ ܠܐܘܪ
ܠܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܡܢܗ: ܐܡܝܢܐ ܕܢܦܫܗ ܩܘܪܒܐ ܠܐܢܫܘܬܐ. ܘܗܟܢܐ ܗܘܐ ܐܬܩܢ ܗܘܐ ܙܒܢܐ
ܩܘܡܬܐ ܘܒܬܪ ܡܢ ܫܘܪܐ ܗܘܐ ܘܩܪܒܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܥܒܪܐ ܒܥܒܪܗ ܐܘܪܚܐ ܕܟܐܦܐ: ܘܡܢ ܗܘܪ
ܘܡܢ ܗܘ ܐܘܦܐ ܒܡܕܒܪܢܐ ܕܟܠܗ ܒܥܒܪܗ، ܗܝ ܐܬܬܣܝܡܬ ܘܐܬܩܝܡܬ ܥܕܬܐ.

ܒܝܘܡ̈ܝ ܕܟܢ̈ܫ ܡܠܟܬܐ ܗܝܠܢܐ ܐܡܗ ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܪܒܐ ܒܢܐ ܩܝܡܬܐ ܩܘܕܫܐ ܕܐܬܩܪܝܬ
ܒ«ܐܢܣܛܣܝܣ» ܐܘ ܩܘܕܫܐ «ܩܝܡܬܐ» ܒܫܘܕܥܐ ܕܐܘܪܗܝ ܡܕܝܢܬ ܡܟܠܠ ܐܚܪ̈ܢܐ(1):
ܘܒܫܘܪܝܗ ܐܬܒܢܝܬ ܥܕܬܐ ܗܘܬ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܠܐܦ ܩܒܪܐ ܩܕܝܫܐ ܒܠܚܘܕ ܕܐܬܒܢܝܬ ܩܘܒܬܐ ܕܪܗܛ
ܫܢܝܐ ܫܢܬ ܫܢܬ 326 ܡ . ܘܐܝܬ ܒܗܘܢ ܬܠܬܐ ܡܢ ܚܠܩܐ ܒܝܬܘܠܬܐ ܡܫܝܚܝܬܐ:
ܘܒܗܘܢ ܕܐܝܬ ܘܡܝܬܐ ܡܛܠܐ ܒܒܠ̈ܐ ܡܢ ܩܒܪܐ ܩܕܝܫܐ: ܕܫܡܠܐ ܘܣܝܪܐ ܒܡܥܪܒܐ ܠܗ
ܫܡ̈ܢܐ ܕܩܝܡܐ ܒܓܠܝܐ. ܘܒܗܘܢ ܡܕܒܚܐ ܡܢܬܐ ܕܓܒܠܐ ܩܕܝܫܐ ܕܡܬܚܙܝܐ ܒܕܪ̈ܓܐ ܥܣ̈ܪܐ
ܡܪܐ ܒܥܘܠܐ. ܘܒܗܘܢ ܡܕܢܚܐ: ܥܕܬܐ ܕܩܘܪܝܐ ܠܐܘܪܚ ܚܕܐ ܕܒܗ ܡܫܝܚ ܡܪܝܐ ܠܗ
ܟܣܐ ܕܡܢܝ ܢܘܗܪ ܘܢܩܘܪܝܣܘܣ ܕܫܢܝܗ ܘܩܪܘܗܝ ܠܒܪ ܘܫܩܠܘܗܝ ܒܩܒܪܐ (ܝܘܚ ܝܛ:
). ܘܒܗܘܢ ܥܕܬܐ ܡܕܝܢܐ ܕܥܕܬܐ ܐܢܛܘܢܝܘܬܐ ܕܦܪܝܫ ܥܡܗ ܠܗ ܘܠܩܒܪܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܐܘܚܕܢܐ
ܫܝܐ ܕܥܕ̈ܬܐ ܕܡܥܕܠܝܢ ܢܘܡܝ ܒܠ ܦܠܚܝܢ ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ: ܒܢܝܐ:
ܦܪܢܣܝܣܩܢܐ ܠܠܐܬܝܢ̈ܐ: ܘܐܪܡܢܝܐ.

ܐܬܚܪܒܬ ܗܘܬ ܥܕܬܐ ܒܝܕ ܦܪ̈ܣܝܐ ܒܫܢܬ ܐܘܪܚ 614 ܡ ܘܒܫܘܪܝ ܒܝܘܡܝ ܠܦܛܪܝܪܟܐ ܫܢܬ
ܠ 1009 ܡ ܘܐܬܒܪܝ ܒܬܪܗ ܕܚܢܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܟܢܫܬ ܒܠ ܦܠܚܝܢ ܐܦܪ̈ܢܓܝܐ ܫܢܬ
1099 ܡ.

ܚܙܘܐ ܓܘܢܝܐ ܕܥܕܬܐ ܕܩܝܡܬܐ

ܥܕܬܐ ܕܡܪܝ ܡܪܩܘܣ ܩܕܡܝܬܐ ܒܥܠܡܐ ܟܠܗ ܕܡܫܝܚܝܘܬܐ ܐܡܗܬܐ ܕܟܠܗܝܢ ܥܕ̈ܬܐ

ܨܘܪܬܐ ܥܬܝܩܬܐ ܕܫܘܬܦܘܬܐ ܐܪ̈ܙܢܝܬܐ ܒܓܘ ܒܝܬܐ

ܗܕܐ ܥܬܝܩܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܐܬܩܪܝܬ
ܒ «ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܘܚܢܢ
ܡܪܩܘܣ» (ܦܪ̈ܟܣ ܝܒ: ܝܒ) ܘܒܬܪܟܢ
ܦܪܘܩܢ ܐܬܩܕܫܬ ܡܢ ܡܪܢ، ܘܫܠܝ̈ܚܘ
ܩܕܝܫܐ ܥܕܬܐ ܗܝ ܐܡܐ ܕܥܕ̈ܬܐ
ܬܒܠ ܟܠܗ: ܘܐܬܩܕܫܘ:
ܐ: ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܐܪ̈ܙܐ: ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܐܪܙ
ܦܨܚܗ ܘܝܗܒܗ ܡܢ ܠܬܠܡܝ̈ܕܐ ܩܕܝ̈ܫܐ
(ܡܪܩ. ܝܕ: ܝܙ).
ܒ: ܡܫܝܓܬܐ ܕܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܬܠܡܝ̈ܕܐ ܩܕܡ (ܝܘܚ ܝܓ: ܐ – ܝܗ).
ܓ: ܡܚܬܢܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܥܠ ܫܠܝ̈ܚܐ ܒܥܐܕܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ (ܦܪ̈ܟܣ ܒ: ܐ).
ܕ: ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܗܘܐ ܡܢܗ ܦܛܪܘܣ ܐܬܐ ܫܠܝ̈ܚܐ ܟܕ ܢܦܩ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣ
(ܦܪ̈ܟܣ ܝܒ: ܝܒ).
ܗ: ܓܒܝܬܐ ܕܡܬܝܐܣ ܠܫܠܝܚܘܬܐ ܚܠܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ (ܦܪ̈ܟܣ ܐ: ܟܘ).

ܘ: ܒܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܐܬܩܕܫܬ ܒܫ
ܫܠܝ̈ܚܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܥܠ ܫܡ ܡܪܝܡ ܝܠ
ܐܠܗܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܡܣܪܐ ܡܟܬܒ
ܐܣܛܪܢܓܠܐ ܥܬܝܩܬܐ: ܕܐܫܬܟܚ
ܒܫܘܪܐ ܕܒܝܬܐ ܡܢ ܫܢܬ ܫܢܐ ܐܪ
1940 ܡ ܘܐܡܪܐ: «ܗܢܐ ܒܝܬ
ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܘܚܢܢ ܕܐܬܩܪܝ ܡܪܩܘܣ
ܘܐܬܒܪܝ ܡܢ ܫܠܝ̈ܚܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܥܠ ܫܡ
ܕܡܪܬܝ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ ܡܢ ܒܬܪ ܣܘܠܩ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܐܬܒܢܝ

ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܣܘܪܝܝܬܐ ܕܡܢ ܕܪܐ ܫܬܝܬܝܐ ܥܠ ܐܣܛܠܐ ܥܬܝܩܬܐ ܕܒܝܬܐ

ܐܝܟܢܐ ܗܘ ܒܠܒܐ ܕܫܪܒܬܗ ܐܘܪܫܠܡ ܒܐܝܕܝ ܛܝܛܘܣ ܡܠܟܐ ܗܘܐ ܒܫ 73 ܡ»

ܙ: ܪܘܙܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܒܢܝܐ ܠܟܘܠ ܘܡܢ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܪܢܐ ܒܐܝܕܝ ܟܘܡܐ ܡܫܒܚܐ: ܘܐܟܡܐ ܕܝܡܐ ܠܟܘܡ ܒܥܕܬܐ ܠܟܘܪܬܐ ܕܡܫܝܚܝܐ.

ܐܝܩܘܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܝܠܗ ܡܪܢ ܟܘܡܐ ܡܫܒܚܐ

ܐܘܪܚܐ ܕܨܠܝܒܐ

ܐܘܪܚ ܨܠܝܒܐ ܕܗܝ ܫܡܗ ܕܚܫܐ ܕܦܠܛܘܣ ܕܡܪܢ ܢܘܡܝܢ: ܘܗܟܢܐ ܕܝܡܐ ܠܥܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܐܪܒܥܣܪܐ ܩܘܡܝܢ (ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܥܕܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝܬܐ): ܘܐܝܬܝܗܝܢ:

ܐ: ܫܡܗ ܕܚܫܐ ܕܦܠܛܘܣ ܐܘ ܦܪܛܘܪܝܢ ܕܕܝܢܘܬܐ. (ܡܬܝ ܟܙ: ܒܟ. ܡܪܩ ܝܘ:ܝܘ)

ܒ: ܡܪܢ ܫܩܠ ܨܠܝܒܐ ܥܠ ܟܬܦܗ ܘܐܙܠ ܠܓܓܘܠܬܐ. (ܡܬܝ ܟܙ: ܠܒ)

ܘܒܬܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܠܡܫܡܫܬܐ ܕܝܠܟ ܥܠ ܨܠܝܒܐ ܡܫܝܚܐ ܟܠܗ ܐܝܟ ܠܡܬܒܪܐ ܪܘܚܐ ܘܢܦܫܐ ܒܥܘܡܐ ܘܡܘܬܐ ܡܢܝ ܠܗ «ܫܡܗ ܣܓܘܦܐ ܕܡܫܝܚܐ» ܒܫܪܪܐ ܚܕܐ: ܘܠܡܫܡܫܬܐ ܕܒܐܪܐ ܐܫܪܐ.

ܓ: ܡܪܢ ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܩܕܡܝܬ ܬܚܝܬ ܝܘܩܪܗ ܕܨܠܝܒܐ.

ܕ: ܡܪܢ ܥܡ ܨܠܝܒܐ ܘܦܓܥ ܒܐܡܗ ܩܕܝܫܬܐ ܕܡܠܝܐ ܟܐܒܐ.

ܗ: ܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ ܡܥܕܪ ܠܡܪܢ ܨܠܝܒܐ ܠܡܫܩܠܗ. (ܠܘܩܐ ܟܓ:ܟܘ)

ܘ: ܩܕܝܫܬܐ ܦܪܘܢܝܩܐ ܡܟܦܪܐ ܐܦܘܗܝ ܕܡܪܢ ܒܣܘܕܪܐ ܒܥܛܦܬܐ.

ܙ: ܡܪܢ ܢܦܠ ܠܐܪܥܐ ܬܘܒ ܥܡܘܪܗ ܕܨܠܝܒܐ ܐܚܪܢܐ.

ܚ: ܡܪܢ ܡܫܝܚܐ ܡܡܠܠ ܥܡ ܢܫܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܕܒܟܝܢ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ: «ܒܢܬܗ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܬܒܟܝܢ ܥܠܝ: ܒܪܡ ܥܠ ܢܦܫܟܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܟܝܢ ܒܟܝܢ...» (ܠܘܩܐ ܟܓ: ܟܚ)

ܛ: ܡܪܢ ܢܦܠ ܠܐܪܥܐ ܬܘܒ ܥܡܘܪܗ ܕܨܠܝܒܐ ܠܬܠܬܐ ܙܒܢܝܢ.

ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܘܠܘܬܗ ܠܥܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ:

ܝ: ܡܪܢ ܡܫܝܚܐ ܡܫܠܚܝܢ ܠܗ ܠܒܘܫܘܗܝ ܘܡܫܩܝܢ ܠܗ ܚܠܐ ܕܡܪܝܪܘܬܐ. (ܡܪܩ ܝܘ: ܟܓ)

ܛܐ: ܡܛܠ ܡܫܡܠܝܢ ܠܗ ܟܠ ܩܢܘܢܐ ܒܝܘܡ ܥܐܕܐ ܗ ܩܪܝܢܢ (ܡܬܝ ܟܘ: ܟܛ)

ܝ: ܡܛܠ ܡܫܠܡ ܢܡܘܣܐ ܒܐܝܕܝ ܐܒܗܘܗܝ ܥܠ ܕܚܠܬܐ. (ܡܬܝ ܟܘ: ܝ. ܠܘܩܐ ܒ: ܟܚ)

ܟܢܘܫܐ ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܫܘܥ ܡܪܢ ܘܥܡܗ ܐܚܝ̈ܐ ܕܡܪܢ ܒܦܛܪܘܣ

ܝܓ: ܢܘܗܪ ܘܢܬܦܪܩܘܢ ܡܫܝܚܐ ܦܪܘܩܗ ܗܘ ܥܠܡܐ. (ܠܘܩܐ ܒ: ܠܒ)

ܝܕ: ܡܛܠ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܬܣܝܡ ܦܘܪܩܢܐ ܩܕܝܡܐ. (ܠܘܩܐ ܒ: ܠܒ).

[illegible]

ܕܘܟܪܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܩܕܝܫܐ ܫܠܝܚܐ ܡܪܝ ܦܛܪܘܣ ܠܘܬ ܡܢ ܗܘܪܐ ܕܡܪܝܡܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܒܥܕܬܐ ܡܕܝܢܬܐ: ܐܢܛܝܘܟܝ:

ܐ: ܡܬܥܒܕ ܥܐܕܐ ܕܫܠܝܚܐ ܡܢ ܕܪܐ ܕܬܪܝܢ: ܒܝܘܡ ܐܒܗ̈ܬܐ ܕܫܠܝܚܘ̈ܗܝ ܩܕܝܫܐ(2) (ܡܬܝ ܗ: ܒ- ܘ)

ܒ: ܡܬܥܒܕܢܘܬܐ ܕܥܠ ܫܡܥܘܢ ܕܗܘ ܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܫܘܪܝܐ ܒܪ ܝܘܢܐ ܕܡܠܐܟܐ (ܡܬܝ ܗ: ܒ).

ܓ: ܥܐܕܐ ܪܒܐ ܕܟܠ ܥܡ ܚܝܠܐ ܐܚܪܢܐ ܕܡܪܝܡ ܕܐܬܝܠܕܬ ܒܗܪܐ ܕܗ ܘܥܠܡ ܕܐܬܩܪܝܬ ܒܥ
ܫܢܬܐ ܕܥܠܡܐ ܐܬܐܬܝ ܥܠܡܗ ܒܪ ܕܥܠܡܐ. ܘܐܬܩܪܝ ܕܗܘܐ ܐܬܐܒܐ ܩܕܝܡ ܡܢ ܟܠܗ. ܘܥܒܕ
ܡܥܠܡܢܐ ܠܐܒܗ̈ܐ ܫܘܪܐ ܬܐܘܠܘܓܝܐ ܡܢ ܫܢܬ 1856ܡ.

ܕܗܘܬ ܕܩܕܝܫܐ ܡܪܝܡ ܘܦܛܪܘܣ ܘܦܘܠܘܣ ܠܘܬ ܡܢ ܓܪܡܐ ܕܥܠܡܐ ܕܐܬܬܢܝܚܐ

ܐ: ܫܘܪܐ ܪܒܐ ܘܗܘ ܥܠܡܐ ܕܫܡܝ ܠܗ «ܫܘܪܐ ܕܫܡܝܐ». ܥܡܗ ܕܫܠܝܚܐ ܕܢܘܪܐ ܩ
ܘܐܬܚܫܒܘ ܥܡ ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ: ܡܛܠ ܒܢܘ̈ܗܝ ܩܕܝܫܐ ܘܥܠܡܐ ܕܡܠܟܘܬ: ܘܡܬܩܢܝܢ ܕܡܢܗ
ܐܬܐ ܡܢ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܡܫܡܫܢܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܫܡܝܐ.

ܒ: ܥܡܗ ܡܫܒܚܐ ܠܥܠܡܐ ܘܒܢܝܐ ܕܡܫܡܫܢܐ ܕܫܡܝ ܠܗܘܢ: «ܠܫܠܝܚܐ ܘܐܠܐܦܝܐ» ܠܫܠܝܚ
ܠܘܬ «ܦܘܠܘܣ ܕܫܘܪܐ» ܡܠܝܠܐ: ܒܐܝܕܝ: ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܒܕܐ ܗܘܐ ܘܐܒܪܗܡ ܠܐܬܐܬܐ ܒܪܗ

ܫܘܪܐ ܕܒܟܝܐ ܕܝܗܘ̈ܕܝܐ ܥܡ ܩܘܒܬܐ ܕܫܘܥܐ ܕܛܝ̈ܝܐ

(ܫܘܦ: ܒܪܝܬܐ ܟܒ). ܘܗܘܝܐ ܐܬܒܢܝ ܗܝܟܠܐ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ (ܙܒܢ 955 ܩ. ܡ.) ܘܐܬܚܪܒ ܡܠܟܐ (ܐܡܬܪ 587 ܩ. ܡ.) ܒܝܕ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ. ܘܐܬܒܢܝ ܐܚܪܢܐ ܒܝܕ ܙܪܘܒܒܠ ܡܠܟܐ (ܐܡܬ 616 ܩ. ܡ) ܒܬܪ ܫܒܝܐ ܕܒܒܠ (ܥܙܪܐ ܒ: ܙ). ܘܡܘܕܝܢ ܡܫܠܡܢܐ: ܕܗܪܘܕܣ ܠܡ ܪܒܐ ܐܘܣܦ ܬܢܝܢ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܝ ܒܫܢܝܢ ܡܠܟܐ (ܡ 20 ܩ. ܡ) ܘܐܬܓܡܪ ܡܠܟܐ (ܫܢܬ 64 ܡ). ܘܡܢ ܒܬܪ ܫܢܝܢ ܣܓܝܐܬܐ ܐܬܚܪܒ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܬܪܗ ܒܠܠ ܫܘܪܐ ܕܝܠܗ. ܘܡܠܟܐ (ܛ 70 ܡ) ܛܝܛܘܣ ܢܚܬܘܗܝ ܕܡܢܗ ܒܐܝܕܝ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܪܗܘܡܝܐ ܘܐܬܟܬܫ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܐܘܩܕ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܡܢ ܡܫܝܚܢܐ ܐܡܝܢ ܗܘܐ ܥܕܬܐ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܐܬܘܪܬܐ ܐܠܐ ܠܐ ܙܟܐ ܒܫܢܝܢ ܥܕܬܐ ܐܝܟ: ܕܠܐ ܪܒܐ ܢܟܠܗܘܢ ܡܠܟܘܗܝ ܕܡܢܗ ܡܫܝܚܐ «ܕܠܐ ܐܬܠܟܡ ܗܘܐ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ ܕܠܐ ܐܫܬܪܝ» (ܡܬܝ ܟܕ: ܒ) ܘܪܘܒ ܡܢ ܗܘܐ ܡܢ ܣܪܗ ܕ«ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ ܠܬܪܝܢ، ܡܢ ܠܥܠ ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ» (ܡܬܝ 27: 51) ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܕܗܘ ܕܟܠܗܝ ܕܫܪܝܐ ܗܘܬ ܠܡܪܗ ܩܘܕܫܝܢ ܡܢܟܝܢ. ܘܐܪܡܝܘ ܡܢܗ ܕܪܘܡܐ ܘܡܬܚܪܒ ܗܘܐ ܫܒܥ ܪܒܐ (3). ܘܐܬܒܢܝ ܠܗ ܡܫܓܕܐ ܗܘܐ ܕܛܝܝܐ ܡܠܟܐ (ܫܢܬ ܗܪܐ 691 -687 ܡ) ܘܒܪܝܐ ܕܛܝܝܐ ܐܬܩܪܝ ܡܫܓܕܐ ܒܟܢܫܐ ܘܡܬܩܪܐ «ܗܝܟܠܐ ܕܣܘܪܐ» ܘܡܠܟܐ (ܐܡܬܪ 1164 ܡ) ܡܫܝܚܝܐ ܐܦ ܫܘܒܚܗ ܙܠܝܓ ܠܛܝܒܘ ܐܬܘܒ ܠܡܫܓܕܐ.

ܠ: ܡܫܓܕܐ ܕ «الأقصى» ܐܬܒܢܝ ܡܠܟܐ (ܚܠܝ - ܫܢܬ 715 - 709 ܡ) ܘܐܬܚܪܒ ܒܪܘܒܐ ܐܘܪܚܐ ܠܐܘܠܝܢ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܝܢ (ܫܢܬ ܘܠܟܢ 1034 ܘ 746 ܡ) ܘܐܬܒܢܝ ܐܚܪܢܐ. ܘܡܢ ܐܬܟܬܫܘ ܕܛܝܝܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܡܠܟܐ (ܐܙܠ 1099 ܡ) ܒܗ ܠܡܥܒܕܢܐ ܕܡܫܓܕܐ ܐܩܝܡܘ ܩܕܝܫܐ ܠܡܠܟܐ ܕܠܐܠܗܝܢ ܠܦܘܪܩܢܗ ܘܐܬܩܪܝ «ܗܝܟܠܐ ܕܫܠܝܡܘܢ» ܐܘܪܚܐ ܕܡܫܓܕܐ ܦܬܝ 28 ܡܛܪܝܢ ܘܐܘܪܟܗ ܗܘ 55 ܡܛܪܝܢ. ܘܚܒܪܢܐ ܐܝܟ ܡܫܓܕܐ ܕܐܘܪܟܝܢ ܗܘܪܐ ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܫܡܗ ܛܝܒܘܬܐ ܕܛܝܝܐ ܠܐܡܪ ܕܦܪܫ ܗܘܝܐ ܕܐܬܡܛܠ ܫܡܗ ܩܕܝܫܐ ܠܗܝܟܠܐ (ܡܬܝ ܨܝ: ܒܗ) ܘܒܦܘܪܩܐ ܐܝܟ ܩܕܝܫܐ ܐܚܪܢܐ ܡܢ ܐܝܟ ܛܝܝܐ ܐܬܐܡܪ ܠܐܡܪ ܡܢܐ ܢܘܡܝܢ ܡܬܡܢܝܢܐ(4)

ܦܢܝܬܐ ܕܓܕܣܡܢܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ

ܐ: ܥܕܬܐ ܕܓܕܣܡܢܝ ܐܝܟܐ ܕܨܠܝ ܡܪܢ ܘܫܠܡܗ ܠܡܫܠܡܢܘܗܝ (ܡܬܝ. ܟܘ: ܠܘ)

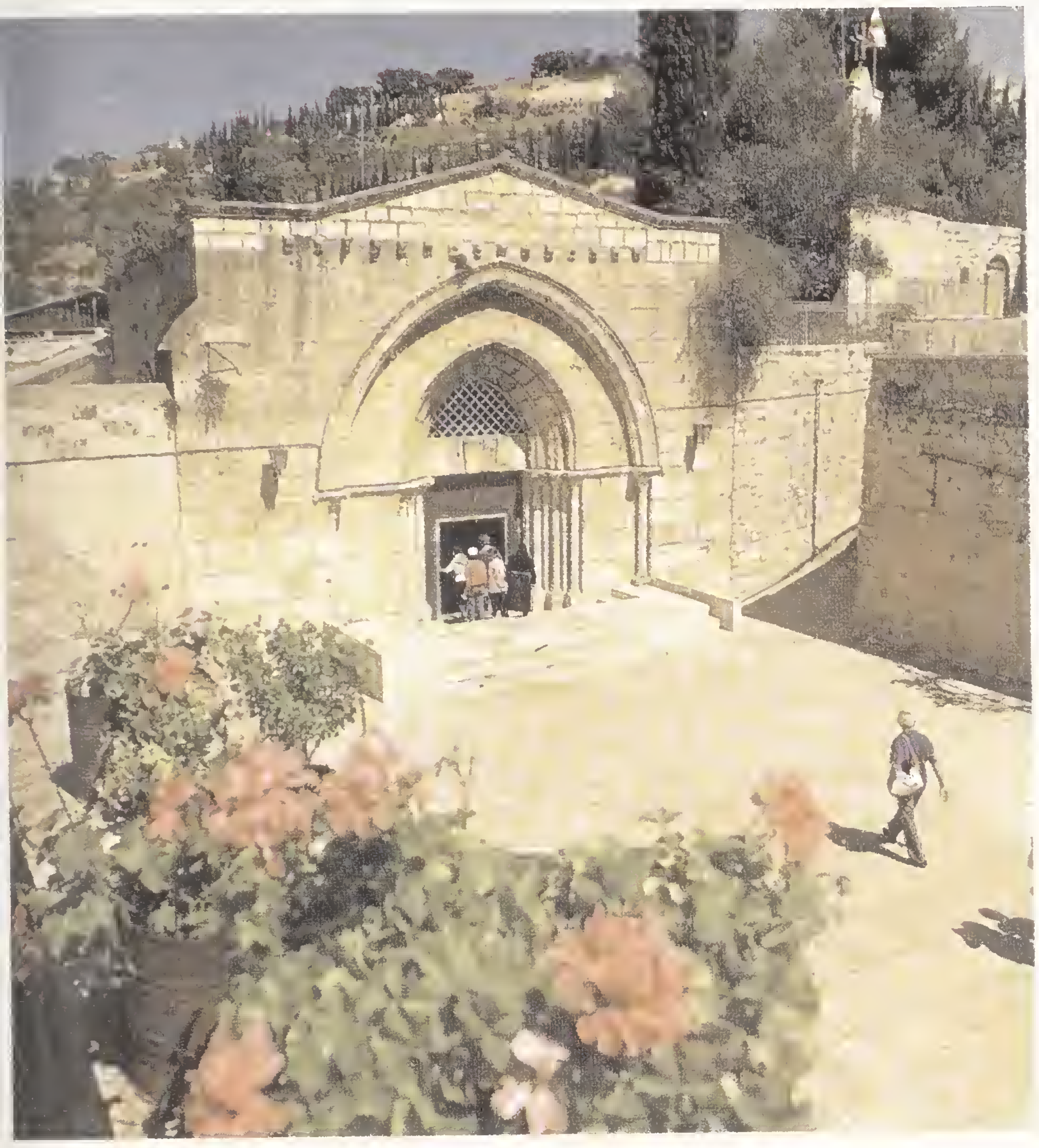

ܒ: ܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ ܐܘ ܕܝܗܘܫܦܛ ܕܦܠܓ ܒܝܬ ܛܘܪ ܙܝܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ (ܝܘܚ ܝܚ: ܐ)

ܓ: ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܐܒܗ̈ܬܐ ܒܗܘ ܕܗܘܝܢ ܡܠܟܐ (ܒ ܡܠܟܐ ܓ: ܐ – ܝܛ) ܘܦܪܢܣܐ ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ ܐܘ ܕܝܗܘܫܦܛ. ܘܡܬܐܡܪܐ ܕܗܘܝܐ ܐܝܟܘ ܩܒܪܗ ܕܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܡܢ ܡܠܟܐ ܩܕܡܝܐ ܕܐܘܪܫܠܡ(5) ܘܐܬܬܒܝ ܡܢ ܩܝܢܐ ܚܕܐ ܕܫܒܠܐ ܠܥܠܡ ܘܩܝܡܐ ܩܕܡܝܐ ܗܘܐ ܒܗ ܒܕܪܐ ܕܐܬܦܢܝ ܐܝܟ ܐܘܪܚܐ ܕܩܕܫܐ.

ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܩܪܝܒ ܠܓܕܣܡܢܝ

ܕ: ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ: ܡܬܐܡܪ ܕܗܢܐ ܗܘ ܩܒܪܐ
ܕܢܣܒܬ ܠܗ ܥܡܗ ܕܡܪܢ. ܐܝܟ ܐܡܪܝܢ: ܐܬܒܢܝܬ
ܩܕܡܝܬ ܒܕܪܐ ܕܗܘ ܡܢ ܐܣܛܘܪܐ ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ (ܗܘ
614 ܡ) ܘܐܬܚܪܒܬ ܒܝܕ ܦܪ̈ܣܝܐ ܒܕܪܐ ܕܗ
ܐܘܪܚܐ ܐܚܪܢܐ ܗܘܬ ܒܕܪ̈ܝܐ ܦܪܢܣܝܣܩܢܝܐ ܗܘ
ܐܝܟ 1757 ܡ) ܘܐܬܡܨܝܘ ܠܒܢ̈ܝܐ ܘܠܪ̈ܗܘܡܝܐ
ܘܠܣܘܪ̈ܝܝܐ ܘܠܐܬܝܘܦ̈ܝܐ ܐܘ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܒܚܐ
ܒܗ ܘܡܫܡܫܝܢ ܒܗ ܒܩܘܪܒܢܐ ܡܫܝܚܝܐ.
ܒܡܫܡܫܬܐ ܕܕܝܪܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܡܬܝܕܥܐ ܡܕܒܚܐ
ܕܐܬܬܣܝܡ ܠܐܡܗ: ܐܒܘܗ̈ܝ ܕܒܬܘܠܬܐ ܚܢܐ ܘܝܘܝܩܝܡ:

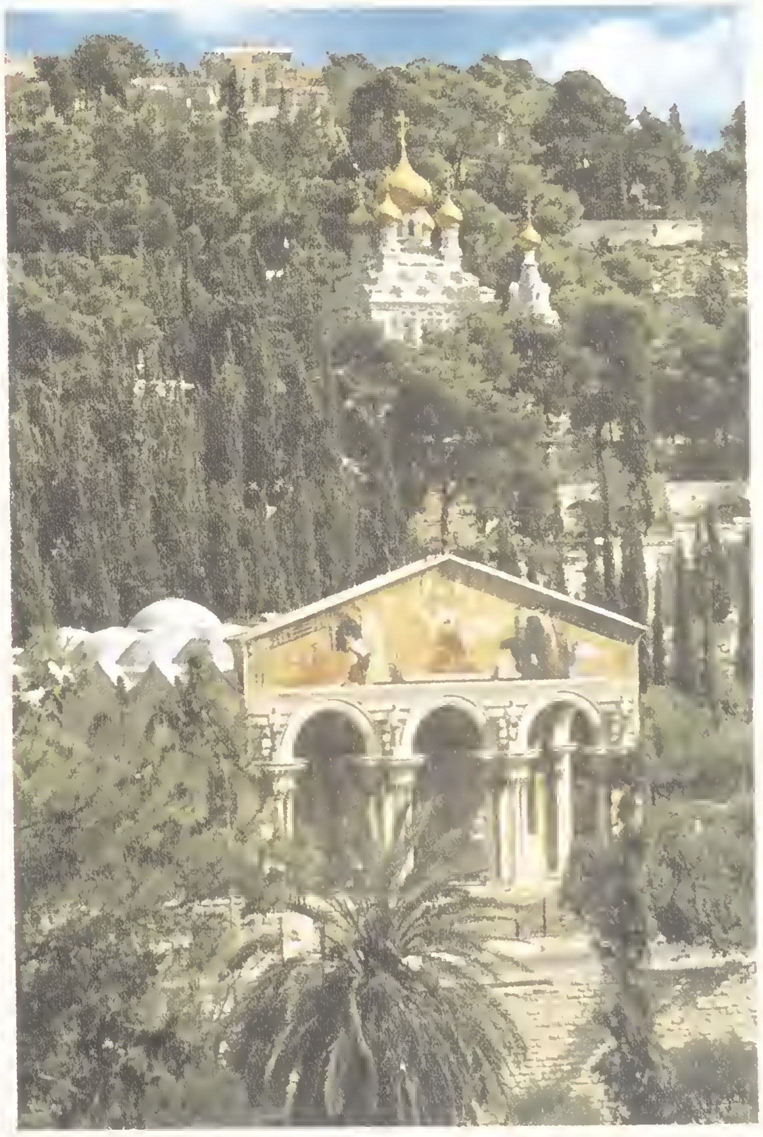

ܓܢܬ ܓܕܣܡܢܝ ܥܠ ܫܦܘܠܐ ܕܛܘܪ ܙܝܬܐ

ܘܒܫܘܠܐ ܡܥܪܒܝܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܬܐܡܪ ܠܐܡܪ: ܡܘܫܐ ܩܛܠ(6).

ܗ: ܛܘܪܐ ܕܡܪܝ. ܗܝܡܢܘܬ ܚܘܒܪܐ ܕܗܘܪܐ ܒܗ ܒܢܝܐ ܕܩܒܘܪܗ. ܐܬܒܢܝܬ ܚܕܬܐܝܬ ܥܡ ܥܘܬܪܐ ܠܐܡܪܗ ܕܗܘܐ ܡܢ ܫܢܬ 1969 ܡ̄ ܒܝܕ ܡܫܬܘܬܦܢܐ ܕܟܢܝܫܬܐ ܗܘܐ ܐܬܟܪܗ ܗܘܐ ܘܐܬܬܘܬ (ܦܬܪ ܙ: ܟܛ).

ܘ: ܥܠܝ ܢܣܠܐ ܕܩܒܘܪܗ ܒܥܕܬܐ ܛܘܪ ܙܝܬܐ ܐܡܪܐ ܕܐܬܡܗ: «ܣܩܠܐ ܕܡܪܐ» ܕܡܬܝܒܠ ܣܩܠܐ ܩܢܪܐ ܕܐܬܪܘܚܬܐ ܒܬܒܥܬܐ ܘܗܐܡܪ ܡܠܟܐ ܒܗ ܡܚܘܪܐ ܕܐܘܪܝܢܐ (ܡܬܝ ܟܗ: ܙ). ܦܬܪ ܐ: ܟܛ) ܘܐܝܟܢܐ ܡܘܕܥܝܢ ܕܒܐܝܕܗ ܗܘ ܣܩܠܐ ܕܡܪܐ ܒܐܬܪܐ ܡܕܢܚ ܕܡܕܝܢܬܐ ܐܘܪܫܠܡ.

ܙ: ܒܪܝܫ ܛܘܪ ܙܝܬܐ ܐܬܪܐ ܕܟܪܝܗ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܬܫܡܫܬܗ ܘܫܠܡ ܬܠܡܝܕܐ (ܠܘܩܐ ܟܒ: ܠܛ). ܐܬܐܡܪ ܕܒܢܐ ܛܒܐ ܒܠܟܠ ܡܢ ܪܘܡܐ ܗܘܐ ܩܕܝܫܬܐ ܫܢܬ (ܒܬܪ 378 ܡ̄) ܛܒܐ ܒܥܠܡܐ ܘܐܒܬܐ ܫܒܘܪܐ ܕܒܗܘܪܐ ܠܦܢܝ ܗܘܐ ܒܐܠܗܐ

ܩܘܒܬܐ ܕܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ ܠܫܡܝܐ

ܕܩܘܒܬܐ: ܘܒܫܪܒܬܐ ܐܘܒܐ ܕܚܣܝܐ ܗܘܐ ܫܩܝܚ ܗܘܐ ܩܘܒܐ ܩܕܝܫܐ ܕܒܗ ܣܠܩ ܡܪܢ ܡܫܝܚܐ ܠܫܡܝܐ ܘܒܟܠܗ ܩܘܪܒ ܡܥܪܒܝܐ ܐܝܟ ܗܘܐ. ܒܫܢܬ (ܐܝܟܪ 1187 ܡ̄) ܐܚܪܘܗ ܡܫܠܡܢܐ ܠܗܘܪܐ ܕܥܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܗܦܟܘܗ ܘܒܢܘ ܒܟܠܗ ܩܘܪܒ ܩܘܒܬܐ ܕܚܝܪܐ ܒܗܘܪܐ ܘܩܘܪܐܐ ܕܡܫܟܢܐ ܒܟܠܗ ܩܘܪܒ ܕܗܘܪܐ.

ܚ: ܛܘܪ ܙܝܬܐ ܒܘܡܟܠܐܘܪܡܟܡ ܩܪ ܕܒܥܐ ܡܢ ܩܠܝܠ ܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ (ܠܘܩܐ ܟܛ: ܡܐ)

ܫܘܒܐ ܩܕܝܫܐ ܕܩܘܒܗ ܗܠܟ ܡܢ ܠܫܡܝܐ - ܛܘܪ ܙܝܬܐ

ܛ: ܛܒܐ ܕܙܟܘܬܐ ܡܪܢܝܬܐ ܘܥܠܝܗ ܡܕܒܪܐ ܙܒܘܪܐ ܘܒܐܡܝܬܐ ܐܡܝܐ ܕܟܠܗ ܡܢ ܢܫܘܢ ܙܟܘܬܐ ܡܪܢܝܬܐ ܒܡܫܝܚܘܬܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܡܛܠ ܐܝܟ ܥܠܘܗ ܕܛܒܐ ܘܒܟܪ ܩܘܪܒ ܬܠܡܝܕܐ ܡܢ ܢܘܡܘܣ ܒܘܢܝܐ ܕܙܟܘܬܐ ܗܘܐ ܒܟܢܫܐ ܡܫܠܛܢܐ ܕܒܥܠܐ. ܐܡܪܐ ܕܒܗܘܐ ܕܥܘܬܐ ܛܒܐ ܡܫܝܚܝܐ ܐܬܒܢܝܬ ܒܩܘܡܝ ܡܠܟܬܐ ܘܒܢܝ ܒܗ ܫܢܝ (ܒܫܢܬ- ܡܠܟ 333 -326 ܡ̄) ܘܐܬܚܪܒܬ ܒܝܕ ܦܪܣܝܐ: ܘܡܢ ܒܩܘܡܝ ܠܟܠܝܦܐ ܚܐܟܡ ܒܐܡܪ ܐܠܠܗ ܛܘܪܐ ܥܕܡܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1009 ܡ̄). ܘܒܥܠܡܢܐ ܒܠܐܗ ܒܙܒܢܗ. ܘܗܘܐ ܐܬܡܗ ܕܗܪܐ ܒܕܘܟܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܠܐܬܪ̈ܘܬܐ.

ܡܫܝܚܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ

ܥܕܬܐ ܫܠܝܚܝܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܐܡܐ ܕܟܠܗܝܢ ܥܕ̈ܬܐ

ܒܝܬܐ ܕܒܗ ܢܚܬܬ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ – ܛܘܪ ܨܗܝܘܢ

ܐ: ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚܐ
ܒܛܘܪܐ ܐܬܓܠܝ ܫܡܝܐ ܕܡ
ܒܪܗ ܐܒܘܗ ܡܢ ܦܪܘܩܐ
ܠܫܠܝܚܘܗܝ ܒܢ̈ܘܗܝ ܘܐܬܩܢܝ
ܘܡܢ ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ
ܒܢ̈ܘܗܝ. (ܡܬܝ ܝܗ: ܙ) ܡܕܝܢ
ܗܝ ܕܒܢ̈ܘܗܝ ܙܕܩ ܠܫܘܒܚܐ ܙ
ܐܝܬܝܗ̇ ܐܪܥܐ ܐܘܪܫܠܡ ܐܝܟ (ܢܒ
533 ܡܠܬ̈ܝܢ): ܐܬܦܠܓ ܗܘ
ܒܦܘܡܝ ܡܠܟܐ ܫܪܝܪܐ ܡ
(ܐܝܟ 700 ܫ. ܩ.) ܡܠ
ܫܡܗ̇ ܒܦܘܪܫܐ ܕܐܘܪܫܠܡ(7).

ܒ: ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ ܡܠܟ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ ܒܗ̇
ܡܢ ܥܕ̈ܬܐ ܨܗܝܘܢܝܬܐ (ܐܝܟ ܕܒ
ܒܬܐ ܡܠܟܘܬܐ ܘܫܡ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬܐ ܕܥܠܝܬܐ ܘܡܫܝܚ
ܘܦܘܫ ܡܟܝܠ ܠܟܠܗ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ
ܘܐܬܩܪܝ ܐܡܐ: ܕܡܕܝܢܬܐ ܡܠܟܬ

ܐܝܟ ܐܬܩܪܝ ܐܡܐ ܕܐܬܠܝܕܬ ܡܫܝܚܐ ܘܐܬܪܒܝܬ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒ «ܕܕܒܝܬ ܕܘܝܕ» ܕܡܢ
ܒܬܪ ܐܝܟ ܐܘܪܫܠܡ ܘܐܝܠܐ ܕܡܫܩܠܝܢ ܒܗ ܒܚܠܘܡ(8).

ܩܒܘܪ̈ܐ ܥܬܝܩ̈ܐ ܕܝܗܘܕ̈ܝܐ ܒܡܕܝܢܬ ܐܘܪܫܠܡ

ܩܒܪ ܡܪܘܐ ܕܡܪܝ ܝܘܣܦ ܘܢܝܩܕܝܡܘܣ — ܩܒܪ ܟܐܦܐ

ܐ: ܩܒܪ ܦܬܝܐ: ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܪܟܘܒܬܐ ܡܢܚܬܐ ܒܪܝܫ ܛܘܪ ܙܝܬܐ ܠܡܕܢܚܐ: ܒܩܘܛܡܐ ܕܟܣܪ ܡܐܬܝܢ ܕܬܪܥܐ ܡܐܬܝܢ ܒܩܒܪ ܦܬܝܐ. ܡܬܩܪܐ ܐܡܪ: ܗܘܢܐ ܐܬܩܢܝ ܟܐܦܐ ܒܪܐ ܗܘ ܠܦܘܬܝ ܦܓܪܐ ܕܡܢܝܢ ܘܡܢܬܐ ܒܩܒܪ ܡܢܝ: ܒܝ ܐܬܐ ܠܡܬܚܙܘ ܐܢܫܝܢ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܐ. ܘܒܪܐ ܕܗܘ ܐܬܚܙܝ ܠܡܬܚܙܘ ܕܗܘܬܐ ܕܐܦ ܩܒܪ ܡܢܝ ܥܠ ܚܡܪܐ (ܠܗܘܢ ܡܢ: ܒܢ) ܘܥܕܡܐ ܠܩܒܪ ܡܢ ܗܘܢܐ ܡܢܝܐ ܒܪܘܚܐ (ܕܟܐܦܐ ܕܠܐܬܪܐ) ܒܥܠܡܐ ܕܐܘܪܚܬܐ ܥܕܡܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܝ ܒܪܝܬ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܢܝ ܫܦܝܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ(9).

ܒ: ܩܒܪ ܟܐܦܐ: ܩܒܪܗ ܕܝܘܣܦ ܘܢܝܩܕܝܡܘܣ ܕܡܢ (ܡܢܐ ܡܐ: ܐ–ܒܢ) ܒܪܘܚܐ ܕܗܘ ܩܠܝܡ ܡܢܗܝܢ ܒܬܪܘܢܬ ܡܪܝܐ ܟܢܘܫܬܐ ܕܡܢ ܗܘܐ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܐܢܛܐܣܛܐܣ ܡܢܬܐ ܩܒܪܐ ܕܝܘܣܦ. ܘܩܒܪ ܟܐܦܐ ܟܢܘܫܬܐ ܒܟܠ ܩܒܪܐ ܗܘܐ. ܡܬܩܪܝܐ ܟܢܘܫܬܐ ܕܟܐܦܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܡܢ ܗܘܐ ܗܘ ܡܬܩܪܝܢ ܠܐܝܟܐ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܘܟܠ ܗܠܝܢ ܡܬܩܪܝܐ ܡܢܝܐ ܟܐܦܐ ܚܕܐ ܕܠܐܬܪܐ ܢܘܡܝ ܘܟܠܗܝܢ ܡܢܗ ܕܢܘܡܐ. ܘܗܘ ܩܒܪܐ ܕܝܘܣܦ ܘܝܕܝܥ ܢܘܡܝ ܠܩܕܡ ܘܚܙܝ ܠܗ ܒܚܕ ܕܬܪܝܢ ܕܩܕܡܝ ܒܫܢܬܐ ܡܢ ܥܠܡ (ܐܦܝ̈ 1613 ܡ) ܒܐܝܕܝ ܕܬܪܝܢ ܦܪܢܣܝܣܩܢܐ. ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܒܗܘ ܡܫܬܟܚܐ ܒܚܕ ܩܒܪܐ ܒܪܐ ܕܗܘ ܘܥܕܡܐ ܠܩܒܪ ܡܟܝܠ ܕܩܒܪܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܐܝܟ: ܘܡܬܚܙܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܡܬܟܢܫܐ ܠܒܣܪܐ ܡܬܚܙܝܐ ܐܦܠܐ ܕܒܥܕܢ ܗܘܐ ܐܦ ܒܩܒܪ ܦܘܠܚܢܐ ܠܛܘܪ ܙܝܬܐ.

ܡܕܝܢܬܐ ܒܝܬ ܠܚܡ ܘܥܘܗܕܢܘܗܝ

ܥܕܬܐ ܕܒܝܬ ܝܠܕܗ ܕܡܪܢ – ܒܝܬ ܠܚܡ

ܐ: ܬܪܥܗ ܕܥܕܬܐ: ܒ ܐܬܠܬ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܬܪܥܐ ܡܬܠܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܩܕܡ ܡܫܪܐ ܕܐܬܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܝܬ ܠܚܡ ܦܬܝܚܐ ܡܫܝܚܐ ܠܬܘܪܥܐ ܙܥܘܪܬܐ ܕܪ̈ܘܡܬܐ ܦܝܫ ܐܝܬ ܒܬܪܥܗ ܕܥܕܬܐ ܡܬܩܘܒ ܐܡܗ ܘܡܘܦܩ ܡܕܡܐ ܕܡܪܝܡ (ܒܢܝܬܐ ܒܗ: ܫܢ) ܐܚܪܘܗܝ ܡܘܪܐ ܫܢܬ (ܐܦܝܠ 1841 ܡ) ܒܝ ܐܬܪܘܬ ܒܗܘܢ ܡܥܪܐ ܕܒܝܬ ܡܚܘܪܐ.

ܒ: ܥܕܬܐ ܕܡܘܠܕܐ: ܥܕܬܐ ܡܬܩܪܝܐ ܘܗܝ ܡܥܠܬܐ ܕܒܝܬ ܝܠܕܗ ܕܡܪܢ ܕܐܬܒܢܝܬ ܒܝܘܡܝ ܡܠܟܐ ܩܘܣܛܢܛܝܢ ܫܢܬ (ܫܢܬ 326 ܡ) ܒܥܠ ܡܢ ܡܥܪܬܐ ܕܚܘܪܐ ܕܒܗ ܐܬܝܠܕ ܦܪܘܩܐ: ܘܒܗ ܐܝܬ ܚܘܪܐ ܡܢ ܐܪܒܥ ܦܢܝܢ ܕܡܥܪܬܐ ܠܡܥܠܢܘ ܘܠܡܦܩܢܘ ܡܢܗ ܒܩܘܡܝܬܐ: ܒܝܢܝ ܒܘܢܝܘܗܝ

ܟܘܟܒܐ ܕܡܬܚܙܐ ܠܟܘܟܒܐ ܕܡܘܠܕܐ ܗܘܐ ܠܡܫܝܚܐ ܒܗ ܡܥܪܬܐ ܩܕܝܫܬܐ

ܒܗܘ ܟܘܟܒܐ ܕܐܘܠܐ ܐܟܣܢܝܐ، ܕܒܗ ܗܘܐ ܡܬܚܙܝܐ ܡܬܠ ܡܠܟܐ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܝܠܕ. ܐܬܒܢܝܬ ܥܕܬܐ ܥܠ ܐܝܕܝ (ܩܘܣ ܐܘܢܛܝܢܐ ܡܠܟܐ) ܠܥܘܪܐ ܕܗܝܠܢܐ ܐܡܗ. ܚܘܪܐ ܘܡܘܪܐ ܘܢܦܠܬ ܘܐܬܚܪܒܬ ܠܐܘܪܚܐ ܫܒܝܩ. ܐܘܪܚܗ ܒܪ ܫܠܡܘܢ ܘܡܠܝܢ ܒܗ. ܐܬܚܕܬ ܫܢܬܐ ܫܢܬ (ܐܝܟ 529 ܡ) ܘܒܢܝܢܗ ܒܝܕ ܡܠܟܐ ܝܘܣܛܝܢܝܢܘܣ ܥܕܬܐ ܕܝܘܡܢ. ܦܪܣܝܐ ܐܬܟܝܗ ܡܢ ܕܠܡܚܒܠܘ ܫܢܬ

(ܐܘܪܚ 614 ܡ) ܥܠܠ ܠܒܢ̈ܝ ܙܘܪ̈ܐܐ ܕܡܫܠܒ ܡܥܒ̈ܕܐ ܕܐܠܗܘܢ ܕܠܐܦܘܪܘܣ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܬܚܪܒܬ ܡܢ ܐܝܕܝ̈ ܠܗܘܒܐ ܕܟܒܫܬܐ «ܐܠܚܐܟܡ ܒܐܡܪ ܐܠܠܗ» ܫܢܬ (ܐܠܦ 1009ܡ) ܥܠܠ ܐܡܪ: ܟܠܗ ܥܕܬܗ ܕܥܕܢ. ܘܐܬܒܢܝܬ ܒܕܬܐ ܒܩܘܒܠܐ ܕܦܐܪܐ ܡܥܒܕܐ ܒܝܘܡ̈ܝ ܙܒܢܝ̈ܐ ܕܒܬܪܗ ܟܕ ܐܡܝ ܡܢܬܐ(10). ܘܒܫܢܬ (ܐܠ 1500 ܡ) ܐܬܒܢܝ ܒܐܝܕܐ ܪܫܐ ܕܒܬܐ ܩܕܝܡ ܪܡܐ ܕܠܐ ܢܒܠܗ ܒܣܡ̈ܟܘܗܝ. ܘܒܫܢܬ (ܐܠܦ 1933 ܡ) ܐܬܚܕܬܬ ܐܘܚܐ ܕܒܝܬܐ ܕܪܡܐ ܒܦܐܩܐ ܕܦܪܫܐ ܕܡܢ ܢܦܩ ܦܘܠܝܛܝܩ ܡܟܠܐ. ܘܩܪܐ ܒܗ ܐܘܦܐ ܠܒܝܬܐ ܠܐܘܚܐ ܘܡܢܐ ܕܐܬܚܙܝ ܒܦܘܡܝ ܡܟܠܐ ܘܐܬܘ ܐܘܪܚܐ ܥܕܡ (ܐܘܪܚ 1227 ܡ).

ܘܟܠ ܥܕܬܗ ܕܥܕܢ ܐܦܝܐ ܕܡܟܠܝ̈ܬܐ ܡܥܒܕܝܢ ܐܡܬܝ ܠܐܘܪܚܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܡܠܟܘܬܗ ܠܗ ܒܗܘ ܕܩܪܝܢ: ܘܩܕܡ ܐܡܝ ܠܗܘܦܐ ܦܘܬܚܐ ܡܢ ܦܐܘܠ ܡܢ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1717 ܡ) ܘܥܠܬ ܚܕܪܐ ܠܐܘܪܚܐ: «ܕܘܟܐ ܐܬܐܡܪ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܡܪܝܡ ܒܬܘܠܬܐ». ܘܒܬܫܥܝܬܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܐܘܪܚܐ ܦܐ ܕܐܬܐ ܪܒܘܬܐ ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܫܒܝܠܐ ܘܦܘܪܫܢܐ(11).

ܡܕܝܢܬܐ ܕܟܠ ܕܦܘܪܫܢܐ ܥܠܡ ܒܥܒܐ ܫܡܫܐ ܕܡܕܢܚܐ ܩܕܝܫܬܐ. ܐܣܝܪܘܬ ܐܘܪܚܐ ܡܬܚܙܝܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1810 ܡ) ܘܒܝܬܐ ܠܪܒܐ ܕܩܪܒ ܠܗ ܫܢܝ̈ ܐܝܟ ܗܘܐ ܠܝ ܢܘܗܪܐ ܟܠ ܘܥܠܘܗܝ ܕܥܠܒ ܗܘܐ ܠܟܢܫ ܦܘܪܫܢܬ ܒܫܡ «ܡܕܝܢܬܐ ܕܠܐܘܪܐ»: ܐܘܪܚܐ ܕܝܢ ܠܒܟܘܗ ܠܪܘܪܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1935 ܡ) ܘܫܡܫܗ ܣܠܩܗ ܪܘܪܐ ܘܥܠܒܗ ܠܟܢܫ ܐܘܪܚܬ(12).

ܒܝܬܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܗܐ ܕܦܘܪܫܢܐ – ܟܠܗ ܚܠܒ

ܒܝܬܐ ܕܡܛܠ ܐܠܗܐ ܕܦܘܪܫܢܐ ܠܐܘܪܚܐ ܦܘܩ: ܡܫܚܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܐ ܕܡܘܠܕܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟ ܡܠܐܟܝܢ ܠܪܘܚܐ ܡܢܗ: ܐܬܚܢܬ ܟܠܐ ܟܢܫ ܒܝܬܐ ܐܚܪܬܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1940 ܡ) ܘܐܬܩܪܝܬ ܒܐܡܪܝ ܢܫܐ ܕܡܪܚܡܬܐ ܡܪܢ ܦܠܠܘܒܘܣܘܣ ܢܦܘܩ ܪܚܝܐ ܡܫܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1943 ܡ) ܕܫܘܡ ܗܘܐ ܒܪܘܚܢܐ ܡܠܬܐ ܘܥܒܕ ܒܥܕܢ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1944 ܡ) ܘܐܬܬܫܝܡ ܒܟܠܗ ܡܕܘܪܐ ܕܐܘܪܚܐ ܠܒܝܬܐ ܕܝܘܡܐ ܕܡܪܢ ܡܪܡܘܗ.

ܙ: ܡܟܪܙܘܬܐ ܕܫܠܝܚܐ: ܡܢ ܒܬܪ ܡܘܠܕܐ ܙܥܘܪ ܐܝܟ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܫܠܝܚܐ ܐܕܝ ܕܡܢ ܫܒܥܝܢ: ܦ
ܐܬܐ ܠܘܬܗ ܕܐܘܪܗܝ ܠܟܪܙܘܬܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܘܡܫܝܚܝܘܬܐ ܠܡܫܝܚܝܘܬܗ ܡܢ ܬܠܬܐ ܕܗ̇: ܘܟܡܘܬܗ ܐܬ
ܐܫܪܪ ܠܐܡܝܪܐ ܒܪܘܚܬܐ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܗܢܘܢ ܫܠܝܚܐ ܕܡܢ ܥܡܗ(13).

ܚ: ܡܬܠܐ ܕܬܘܕܝܬܐ ܥܡܗ ܫܠܝܚܐ: ܡܫܚܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܠܟܝܢ. ܘܥܡܗ ܫܢܬܐ ܡܘܠܕܐ ܠܟܠܗ
ܬܘܕܝܬܐ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܚܕ ܡܢ ܕܫܡܥܗ ܗܘܐ ܡܠܦܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܠܟܠܗ ܒܬܘܕܝܬܐ ܕܡܫܝܚܝܘܬܐ ܒܫܡ ܗܘ
ܥܡ ܡܬܥܠܝܢܘܢ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܫܪܪܐ: «ܐܫܬܡܠܝܬ ܠܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ: ܘܡܠܟܘܬܐ ܠܥܠ
ܘܡܠܟܐ ܠܥܠ ܠܡܫܝܚܐ» (ܠܘܩܐ ܒ: ܚ- ܟܛ). ܡܛܠ ܕܡܠܟܝܢ ܡܬܥܠܝܢ ܕ«ܫܢܬܐ ܕܬܘܕܝܬܐ»
ܐܝܟ ܕܡܫܬܠܡܢܐ ܡܢ ܕܗܘ ܕܗ̇ ܒܟܠ ܡܢ ܥܡܗ ܕܐܘܪܗܝ ܕܡܢ ܕܝܢ ܡܫܝܚܝܐ. ܘܡܢ ܗܕܐ ܐܫܬ
ܐܡ ܡܫܝܚܝܐ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠܗ ܕܐܬܐ ܕܡܠܟܐ ܘܚܙܝܢ ܠܡܫܝܚܗ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܡܫܝ
ܠܡܫܬܪܪܘ ܥܡܗ ܡܠܟܐ.

ܡܥܢܘ ܚܡܫܝܐ

ܥܡܗ ܐܘܪܗܝ ܠܡܠܟܘܬܗ ܚܡܫܝܐ ܕܫܢܝܐ ܕܠܗ 35 ܫܢܝܢ ܠܡܫܬܠܡܘ ܐܒܘܗ ܕܐܬܘܗܝ ܡܠ
ܕܐܒܗܬܐ ܐܒܓܪ ܘܐܘܟܡܐ ܘܡܠܟܘܬ ܘܫܢܝܢܘܗܝ ܫܒܥ ܘܫܢܝܐ ܘܟܠܐ. ܘܐܝܟ ܗܕܐ ܐܦ ܡܠ
ܕܐܬܐܡܪ ܠܐܝܟ: ܡܛܠ ܢܨܚܐ.

ܡܥܢܘ ܫܬܝܬܝܐ ܐܚܘܗܝ ܡܢ ܠܡܠܟܘܬ ܡܥܢܘܬܐ ܕܗܘܐ ܡܠܟܐ. ܘܟܠܗܐ ܕܫܢܝܐ ܕܠܗ ܡܠܟ
ܠܡܫܬܪܪܘ ܗܢܘܢ ܐܚܘܗܝ ܡܠܟܐ ܐܒܓܪܐ (ܒܪܝܐ ܒ: ܒ- ܟܛ) ܕܐܒܘܗ ܐܒܓܪ ܠܗܘܐ
ܘܡܠܟ ܠܗ ܘܐܬܢܨܚ. ܘܒܟܠ ܡܢܗ ܐܬܒܪܝ ܗܘܐ ܐܦܝܐ ܕܫܠܝܚܐ ܘܫܘܪܝܐ ܡܢܗ ܠܐܫܬܪܪ ܒܡܠ
ܠܗ ܫܢܝܐ ܘܐܬܚܙܝ ܕܫܢܝܐ ܡܠܟܘܬ. ܡܛܠ ܐܬܚܙܝ ܫܢܬܐ ܘܡܛܠܬܗ ܪܝܫܢܐ ܒܡܠܟܘܬܗ
ܘܡܛܠ ܐܚܘܗܝ ܥܡܗ ܡܫܝܚܐ ܠܡܫܝܚܐ ܘܠܡܘܬܐ.

ܡܥܢܘ ܕܫܬܝܬܝܐ

ܠܐܝܟ ܐܒܓܪܐ ܕܝܢ ܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܠܡܥܢܘ ܫܬܝܬܝܐ ܕܫܢܝܐ ܡܢ ܐܘܪܗܝ ܐܝܟ
20 ܫܢܝܢ ܘܡܫܬܠܡܢ ܡܛܠ ܢܨܚܐ ܘܪܘܚܐ ܡܛܠܗ ܒܝ ܡܫܝܚܐ: ܘܡܠܟܘܬ ܗܘܐ ܐܦ ܗܘ ܒ
ܫܠܘܡܐ ܘܢܦܩ ܠܗܘܢ ܘܡܫܬܪܪܝܢ ܢܨܚܢܐ. ܘܦܩܕ ܠܗܘܢ ܡܢ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܒܝ ܡܛܠܗ ܠܡܥܢܘ
ܘܡܠܟ ܠܗܘܢ ܒܫܢܬܐ ܘܥܒܕ ܠܫܡܐ ܘܐܬܚܙܝ ܘܗܘܝܢ ܒܪܝܟ ܕܗܘܢ (ܠܘܩܐ ܒ: ܒ- ܠܐ)
ܠܐܝܟ ܐܒܓܪܐ ܠܟܠܗ ܘܡܠܟܘܬܐ ܐܘ ܕܝܢܐ ܡܫܬܪܪܐ ܗܘܐ: ܐܝܬܝܗ ܐܚܘܗ ܡܠܟܘܬܐ ܘܡܥܢܘ...

ܢܳܡܽܘܣ ܡܫܰܡܶܫ ܠܶܗ ܗܰܝܡܳܢܽܘܬ «ܠܡܰܥܒܕܽܘ ܐܰܘ ܠܦܽܘܠܚܳܢܳܐ» ܡܶܢ ܐܽܘܪܚܳܬܶܗ ܐܽܘܪܚܳܐ ܕܡܰܕܒܪܳܢܽܘܬܳܐ ܠܟܽܠ
ܠܟܠܗ ܡܢܳܐ ܡܶܢܶܗ ܠܫܰܪܒܳܐ. ܐܰܟܡܳܢܳܐ ܟܬܳܒܶܗ ܚܰܕ ܕܫܰܡܳܐ ܠܐܰܠܳܗܳܐ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ ܐܳܕܳܪ– ܘܐܳܕܳܪ
1902– 1901 ܡ) ܘܟܡܳܐ ܕܫܠܶܗ ܘܰܡܢܶܝ ܟܕܶܝܢ ܠܶܗ ܟܬܳܒܳܐ ܕܡܰܟܬܳܒܳܐ ܗܘܳܐ... ܘܢܳܡܽܘܣ
ܐܳܠܶܗ ܕܗܘܳܬ ܐܰܢܬܬܳܐ ܕܡܫܰܡܶܫ ܠܶܗ «ܠܡܰܥܒܳܕܽܘ ܡܕܺܝܢܬܳܐ ܕܡܰܠܟܽܘܬܳܐ» ܕܰܡܩܰܪܶܒ ܠܶܗ ܡܰܬܒܳܥܬܳܐ ܕܟܬܳܒܳܐ
ܕܡܶܢ ܪܰܒ ܟܬܳܒܳܐ ܘܰܪܒܳܢܳܐ: ܘܡܰܪܝܳܐ ܠܰܟܗܢܶܐ ܕܗܳܢܳܐ ܪܒܳܬܳܐ ܕܠܰܐܠܳܗܳܐ «ܠܐܰܦܰܪܣܶܬ» ܘܫܽܘܠܛܳܢܳܐ
ܪܶܫܗܽܘܢ ܡܰܟܬܶܒ ܟܬܳܒܳܐ ܘܰܟܬܳܒܳܐ(14).

ܐܰܪܥܳܐ ܕܡܰܠܟܽܘܬܳܐ ܕܰܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܠܐܠܗܐ ܕܚܝܘܗܝ

ܐ: ܡܶܢ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ ܕܡܶܢ ܠܩܶܒܠܳܐ ܕܡܥܰܕܪܳܢܳܐ ܠܽܘܚܳܐ ܕܡܰܠܟܳܐ ܡܳܐ ܩܠܳܡ. ܘܥܰܠ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ
ܐܽܘܪܚܳܐ ܕܡܰܕܒܪܳܢܳܐ ܠܐ «ܠܟܠ ܠܗܘܢ، ܐܰܘ «ܫܢܺܝܢ ܕܡܰܠܟܽܘܬܳܐ» ܗܽܘ ܕܡܰܠܦܳܢܳܐ «ܡܫܺܝܚܳܐ ܕܡܫܰܡܶܫ»
(ܗܦܪ ܡܢܝܢ ܗܘ: ܕ). ܐܽܘܪܚܳܐ ܚܕܳܐ ܕܟܡܳܐ ܐܽܘܪܚܳܬܳܐ ܘܰܠܚܰܕܳܐ ܫܢܺܝܢ ܐܰܘ ܫܢܬܳܐ ܕܡܫܝܚܐ (ܒܪܝܬܐ
ܚ: ܗ) ܕܟܠ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ ܐܰܪܒܥܳܐ ܡܰܠܟܳܐ ܡܶܢ ܚܕܳܐ ܕܚܕܳܐ. ܐܽܘܪܚܳܐ ܪܒܳܐ ܠܟܠ
ܡܶܢ ܫܢܺܝܢ ܕܫܢܳܐ ܐܰܝܟ (ܠܐ 800 ܫܢܺܝܢ) ܘܫܢܳܐ ܫܢܬܳܐ ܚܕܳܐ ܠܟܠܗ ܡܶܢ ܫܢܺܝܢ ܫܢܳܐ (ܡܢ
392 ܫܢܺܝܢ).

ܒ: ܩܽܘܡܳܐ ܕܡܥܰܕܪܳܢܳܐ ܠܽܘܚܳܐ: ܡܶܢ ܐܽܘܪܚܳܬܳܐ ܠܩܽܘܡܳܐ ܗܘܳܐ ܡܳܐ ܩܠܳܡ: ܘܡܶܢ ܠܶܗ ܐܰܘܟ
«ܩܽܘܡܳܐ ܕܡܶܬܚܰܘܝܳܢ» ܗܘܳܐ ܐܰܠܳܗܳܐ ܕܗܘܳܐ «ܩܽܘܡܳܐ ܕܡܥܰܕܪܳܢܳܐ ܠܽܘܚܳܐ» ܐܰܝܟ ܡܰܠܟܽܘܬܳܐ ܕܐܰܬܪܳܐ
ܠܩܽܘܡܳܐ ܡܰܠܟܳܐ ܕܡܰܠܟܳܐ ܡܕܺܝܢܬܳܐ (ܠܗܘܢ ܕ: ܗܘ– ܠܡ) ܘܡܰܠܟܽܘܬ ܠܟܠ ܕܗܘܳܬ ܕܝܢ ܕܡܰܠܦܳܢܳܐ
«ܡܰܠܟܽܘܬ ܠܟܠܗܝܢ» ܫܢܺܝܢ ܕܗܘܳܐ ܡܶܢ ܩܽܘܡܳܐ ܡܢܳܬܳܐ ܡܶܢ ܐܰܬܪܳܬܳܐ ܕܡܶܢ ܕܢܰܦܫܳܬܳܐ ܗܘ. ܐܰܘ
ܗܳܢܰܝ ܠܐܽܘܪܚܳܐ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ ܕܗܘܰܝܢ: ܡܰܕܒܪܳܢܳܐ ܠܩܽܘܪܒܳܐ ܕܰܢܗܘܳܐ ܠܶܗ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ ܘܡܶܢ ܠܶܗ ܟܬܳܒܳܬܳܐ
«ܘܰܐܦ ܠܡܰܠܟܳܐ» ܕܗܘ ܢܶܗܘܳܐ ܕܰܢܣܰܒ ܘܰܡܠܰܟ: ܠܡܶܥܒܰܕ ܩܕܳܡ ܕܡܰܠܟܳܐ(ܡ: ܗ) ܘܐܰܦ ܟܠܳܐ
ܕܗܳܢܳܐ ܕܡܰܠܟܳܐ ܠܗܘܢ ܟܬܳܒܶܗ ܕܗܳܢܳܐ ܠܗܘܢ ܡܶܢ ܗܳܟܳܐ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܐܰܝܟ ܡܶܢ ܟܡܳܐ ܕܡܰܠܟܽܘܬܳܐ ܕܩܽܘܪܒܳܐ ܡܕܺܝܢܬܳܐ:
ܢܳܡܽܘܣ ܠܡܶܥܒܰܕ ܠܶܗ ܕܫܰܡܳܐ ܟܬܳܒܳܐ ܡܳܪܢܳܐ.

ܘܡܶܢ ܡܰܠܦܳܢܽܘܬܳܐ ܠܡܰܠܦܳܢܽܘܬܳܐ ܠܐܽܘܪܚܳܐ ܕܗܳܢܳܐ ܟܡܳܐ ܫܢܺܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܡܶܢ ܢܰܦܫܶܗ ܗܘܳܐ ܕܶܝܢ ܟܕ
ܘܰܡܠܰܟ ܡܶܢ ܢܰܦܫܶܗ ܟܬܳܒܳܐ ܘܐܰܦ ܫܢܺܝܢ (ܡܠܟ ܡ: ܗܘ) ܘܰܡܠܰܟ ܟܡܳܐ ܐܰܦ ܡܰܕܒܪܳܢܳܐ ܟܠ
ܠܚܰܕ ܐܰܪܒܥܳܐ (ܠܗܘܢ ܗܘ: ܐ– ܕ)

ܓ: ܫܢܳܐ ܫܢܬܳܐ ܐܰܘ «ܫܢܳܐ ܕܡܫܝܚܐ» (ܒܪܝܬܐ ܗܘ:3) ܘܡܰܠܦܳܢܳܐ ܡܶܢ ܠܶܗ ܫܢܳܐ ܕܟܠܗ.
ܐܽܘܪܚܶܗ ܡܶܢ ܗܳܐ ܩܠܳܡ ܘܫܢܺܝܢ ܡ ܩܠܳܡ. ܘܢܳܡܽܘܣ ܐܰܝܟ ܐܽܘܪܚܳܬܳܐ ܫܢܺܝܢ. ܢܳܡܽܘܣܳܐ ܕܐܰܠܳܗܳܐ

ܐܝܟܢܐ ܐܝܟ ܐܣܛܪܛܝܓܝܐ ܡܬܩܢ ܠܐܘܪܚܐ ܡܬܚܫܒܐ ܕܥܕܬܐ. ܘܗܟܢܐ ܡܬܬܚܝܕܐ ܗܝ ܦܫܝܛܘܬܐ ܕܡܬܬܚܙܝܐ
ܒܦܘܠܚܗ ܒܟܠܗ. ܘܦܪܣܘܬܐ ܕܥܕܬܐ ܕܡܫܝܚܝܐ ܡܢ ܫܘܪܝܐ ܕܫܠܝܚܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܒܘܗܝ ܕܡܫܝ
ܠܐܦܣܘܣ ܟܠ ܚܕ – ܒܟܠ ܥܕܬܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܦܩܐ ܘܡܬܓܒܝܢܬܐ ܕܐܘܪܚܐ: ܗܝ ܕܠܐ ܡܬܩܪ
ܗܘ ܒܫܝܢܐ ܘܒܝܬܝܐ ܒܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܘܥܡܘܕܐ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܗܘ ܡܬܚܫܒ ܠܐܘܪܚܬܗܘܢ ܐܠܐ ܠܗ
ܒܟܠ ܡܢ ܡܕܡ: ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܡܢ ܐܬܪܘܬܐ ܡܫܝܚܝܐ ܒܬܪܐ ܐܝܟ ܐܢܫܝ ܕܐܝܟ ܒܗܘܢ ܒܘܟܪ
ܘܡܬܝܢܐ ܒܥܘܡܪܢܗܘܢ ܘܡܬܪ ܒܗܘܢ ܡܫܬܚ ܒܪ ܗܢܘܢ ܒܗ ܡܬܚܝܠ ܕܢܘܗܪܐ ܠܐܘܪܫܠܡ.

ܐܬܪܐ ܕܩܘܡܪܢ ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܗ ܟܬܒܐ
ܥܬܝܩܐ ܕܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ

ܕ: ܐܬܪܐ ܕܩܘܡܪܢ: ܐܘܪܚܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܓܙܝܪܬܐ ܕܡܘܕ
ܠܡܥܪܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܘܡܪܢ ܘܥܠܐ ܒܡܕܒܪܐ ܝܗܘܕ ܢܗ
ܡܠܚܐ. ܐܝܟܢܐ ܢܘܡܐ ܦܫܝܛܐ ܕܐܬܬܚܙܝܬ ܒܒܬܪܐ ܕ
ܕܐܬܬܩܪܝܬ ܡܛܠ ܟܬܒܐ ܕܡܢ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ ܗܢ
ܕܥܠ ܩܕܝܫܐ ܘܗܘܢ ܥܠ ܚܒܪܐ ܕܡܚܝܐ ܕܦܬܚܘ ܒܟܢܫ
ܐܘܪܚܐ ܠܟܬܒܐ ܗܢܘܢ ܐܪܒܥܐ 1946 ܡ. ܘܒܬܪ ܫܘܦ
ܠܚܘܕܐ ܕܐܘܪܚܐ ܕܐܬܚܙܝܘ ܫܪܝܘ ܗܘܐ ܕܗܠܝܢ ܐܬܚܙܝ ܐܘܪ ܫܢ
ܕܐܢܫܐ ܕܡܬܩܪܝܢ ܗܘܘ «ܐܣܝܢܐ» ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܡܪ.

ܗ: ܡܕܝܢܬܐ ܐܝܪܝܚܘ: ܒܪ ܐܝܟ ܠܐܘܪܚܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܢܦܩ
ܡܬܩܪܝܐ ܠܐܝܪܝܚܘ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܩܠܐ. ܘܡܬܚܙܝܢܐ ܡܦܠܓܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܐܝܪܝܚܘ ܒܟܬܒܐ ܡܢܗܝ.

ܩܪܝܬܐ ܐܝܪܝܚܘ ܕܝܘܡܢ: ܒܝܬ ܟܢܫܐ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ
ܕܒܢܝܢܐ ܕܒܝܬܐ ܘܟܢܫܐ. ܒܪ ܒܬܪܝܢ ܒܗܘ
ܡܬܢܣܒܝܢ ܠܐܝܪܝܚܘ ܟܬܒܐ «ܐܠܐ ܡܫܝܚܝܐ» ܐܠܐ ܕܥܘܒܕܐ. ܘܒܥܘܒܕܗ ܡܫܝܚ
ܕܥܘܒܕܐ ܗܘ ܕܒܝܕ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ ܗܘܐ ܡܝܐ ܕܡܠܚ ܒܥܘܬܐ ܕܡܠܟܐ ܘܐܬܐܣܝܘ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪ
ܒܢܘܢ (ܒ ܡܠܟܐ ܒ: ܝܛ– ܟܒ)

ܚܘܦܪܐ ܕܐܘܪܚܐ ܕܐܬܚܙܝܘ ܒܟܠܗ ܗܠܝܢ ܫܢܝܢ (ܐܪܒܥ 1952 ܘܥܕܡܐ 1958 ܡ) ܡܬܚܙ
ܘܐܝܪܝܚܘ ܐܝܟܢܐ ܡܢ ܟܬܒܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܟܠܐ ܕܥܘܒܕܐ ܚܕܬܐ. ܘܐܫܬܟܚܘ ܡܢ ܡܠܟ
ܠܒܢܝܢܐ ܕܐܢܫܐ ܗܢܘܢ ܒܟܠܐ ܥܘܕܪ ܢܘܒܠܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܗܘܐ ܩܪܝܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܦܩܝ ܗܘܘ
ܠܐܢܫܐ ܢܫܡܗ ܟܪܟܐ ܒܬܪ ܫܢܝ ܐܘ 1200 ܫ. ܡ. ܒܪ ܠܐܠܦܝܢ ܗܘܘ ܡܬܚܙܝܢ ܠܐܘܪܚ
ܕܥܘܒܕܐ: ܡܬܡܠܟܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗܘܢ.

ܡܕܝܢܬܐ ܕܡ ܠܟܡܝܬܐ ܐܡܬܗ ܐܝܪܝܚܘ ܕܗܘܘܗܘܢ ܠܦܘܪܥ ܕܢܝܠܐ «ܬܐܪ ܐܠܩܒܠܗ» ܕܢ ܫܘܦܪܐ ܕܐܘܪܚܐ ܐܟܡܘ ܠܬܘܪܐ ܐܟܒܐ ܕܡܚܠܐ ܗܘܘܗܘܢ ܘܚܝܠܐ ܠܐܡܩܠܐ ܕܡܢ ܐܪܚܐ ܕܡܡܚܠܐ(15).

ܘ: ܛܘܪܐ ܕܐܘܪܚܝܡ ܐܘ ܕܢܣܝܘܢܐ: ܠܦܘܬ ܐܣܘܬܐ ܐܘܪܝܚܝܬܐ ܕܡܛܠ ܢܣܝܘܢܗ ܕܡܪܢ ܕܗܘܐ ܥܠܘ ܒܥܒܕܗ ܕܒܬܘܪܝܢ: ܒܝ ܙܒܢ ܗܘܐ ܐܘܪܚܝܡ ܢܘܡܝܢ ܟܠܗ ܛܘܪܐ ܗܘܐ ܕܥܠܠ ܕܡ ܐܝܪܝܚܘ. ܠܦܠܛܘܬ ܡܢܬܐܘ ܕܛܘܪܐ ܡܬܚܪܝܐ ܕܝܪܐ ܕܡܘܢܝܐ ܐܘܪܬܕܘܟܣܝܐ ܕܐܬܒܢܝ ܥܠ ܐܦܪܗ 1896 ܡ̄

ܛܘܪܐ ܕܢܣܝܘܢܗ ܕܡܪܢ ܠܥܠܠ ܕܡ ܡܕܝܢܬ ܐܝܪܝܚܘ

ܠܦܘܪܥ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܬܐܡܪܐ ܕܒܠܒܗ ܚܠܡ ܡܪܢ ܨܘܡܗ ܦܪܘܫܐ: ܘܒܬܪܗ ܕܝܢ ܕܛܘܪܐ ܡܬܚܪܝܐ ܢܫܘܪܐ ܙܡܐ ܕܫܒܩ ܠܥܡܗ ܠܒܘܬܐ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܕܘܟܬܐ ܕܢ ܕܐܡܪ: «ܐܘܠ ܕܒܪܗ ܐܟܠܡܪܐ ܕܠܛܘܪܐ ܕܠܒ ܙܡ» (ܡܬܝ ܕ: ܚ)

ܙ: ܢܘܪܐ ܕܢܘܪܝܢ: ܢܦܩܡ ܐܣܘܬܐ ܠܐܝܪܝܚܘ ܘܢܦܩܝܢ ܐܟܝ ܠܡܡܠܠ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܡܚܠܠ ܠܬܘܪܝܢ: ܕܢ ܕܡܬܐܡܪܐ ܐܡܚܐ ܕܡܢܝ ܠܗ ܗܢܐܡܬ «ܐܠܐܒܠܬܗ» ܗܘ ܕܙܡܪ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܐܡܪܐ «ܕܟܠܠܐ» (ܐܝܢ ܢܡܘܣܐ ܝܐ: ܠ) ܕܢ ܕܐܡܝܡܗ ܗܘܘ ܢܡܪܬܠܠܐ ܩܡܬ ܡܟܬܒܬܗܘܢ ܕܡܚܢܐ.

ܩܕܡ ܩܘܒܠ ܠܢܗܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܦܠܚܝܢ ܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܕܝܘܢܝܐ ܐܘܪܬܕܘܟܣܝܐ ܘܥܠ ܥܕܬܐ ܚܕܬܐ ܕܦܪܢܣܝܣܩܢܝܐ: ܡܢ ܥܠ ܓܫܪܐ ܕܢܗܪܐ ܡܥܒܪ ܚܝܠܐ ܠܥܒܪܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܬܚܕ ܡܢ ܠܘܬ ܡܫܠܛܢܘܬܐ ܕܝܘܪܕܢ.

ܘܠܐܘܪܟ ܕܢܗܪܐ ܡܬܒܢܝܢ ܕܝܪܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܠܥܕܬܐ: ܕܐܬܝܘܦܝܐ ܘܪܘܣܝܐ ܘܩܘܦܛܝܐ ܘܪܘܡܢܝܐ ܘܠܘܬܪܢܝܐ ܕܝܪܐ ܠܥܒܪܐ ܕܒܢܡ ܩܕܡ ܝܘܡܝܢ ܕܒܢܘ ܠܐܝܕܘܗܝ ܚܕܐ ܕܝܪܐ ܢܘܣܦܘ ܥܠܝܗ ܫܢܬ ܐܪܟܗ 1936 ܡ ܒܢܩܫܬܗ ܘܒܪܝܫܘܬܗ ܕܓܘ ܢܒܥܘܬ ܪܒܝܐ ܚܕܐ ܕܗܘܐ ܢܫܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܫܢܬ 1939 ܡ. ܘܦܠܓܘܢ ܗܠܝܢ ܕܝܪܬܐ ܫܠܝܢ ܡܢ ܪܚܩܬܐ ܡܢ ܫܢܬ ܐܪܡ 1967 ܡ ܒܬܪ ܩܪܒܐ ܕܒܝܬ ܥܪܒܝܐ ܠܝܗܘܕܝܐ: ܘܐܬܚܫܒܬ ܒܝܬܐ ܠܓܘܪܐ ܠܐܣܪܝܠ ܫܘܠܛܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܐܬܬܩܢ ܠܫܘܡܠܝܐ ܕܒܝܬ ܢܘܟܪܝܐ ܘܝܘܪܕܢܝܐ ܥܠ ܓܫܪܐ ܕܥܠܗ ܕܢܗܪܐ. ܘܒܫܠܡܐ ܢܗܪܐ ܡܢ ܢܓܠܐ ܕܚܪܡ ܒܗ ܡܫܬܠܡ «ܘܐܘܦ ܒܪܐܙ» ܒܗܠܝܢ ܡܢܗ ܡܫܝܚܐ ܕܡܢܐ ܕܡܝܐ ܠܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܝܟܐ ܢܓܠܐ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܢܗܪܐ ܕܝܪܕܢ ܒܗ ܩܪܝܒܐ ܢܗܪܐ ܠܥܡܕܐ (ܒ ܡܠܟܐ ܗ: ܝܕ).

ܢܗܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܕܐܬܥܡܕ ܒܓܘܗ ܦܪܘܩܢ

ܢܗܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܢܦܩ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܚܪܡܘܢ ܘܢܗܘܢܐ. ܒܟܠ ܡܢ ܐܪܒܥܐ ܡܒܘܥܐ ܘܫܩܠ ܠܡܫܪܝܬܗ ܠܒܘܪܐ ܥܕܡܐ ܠܝܡܐ ܕܛܒܪܝܐ ܘܡܬܢܦܩ ܒܡܝܐ ܡܠܝܚܐ ܕܝܡܐ ܡܠܝܚܐ: ܘܦܪܝܫ ܠܫܘܡܠܐ ܒܟܠ ܐܬܪܘܬܗ ܦܘܫܩܐ: ܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܕܡܫܘܚ ܐܪܥܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܝܘܪܕܢܝܬܐ. ܘܡܕܒܪܢܘܬܐ ܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢ. ܘܡܥܡܕܢܐ ܡܢܗ ܠܐ ܡܬܚܫܒ: ܒܪܡ ܕܝܢ ܢܦܩܐ ܐܡܝܢܐܝܬ ܢܟܝܣ ܘܡܩܕܫ. ܒܕܥܠ ܫܡܥܗ ܐܡܠܟܝ ܡܠܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܘܐܡܪ: «ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ» (ܡܬܝ ܓ: ܝܙ). ܐܘ ܒܟܠܠ ܚܪܝܬܐ ܕܝܘܡ ܚܝܐ ܠܥܡܘܕܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ(16).

ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܥܡܘܡܝܬܐ «ܫܝܠܘܚܐ» ܕܡܬܦܫܩ ܫܠܝܚܐ
(ܝܘܚ ܛ: ܗ)

ܡܥܒܪܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܝܟ (ܗܘ 66 ܩ̈ܠܡ) ܘܐܬܩܪܝ ܢܘܛܪܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܚܡܕܢܝ ܕܢܘܩܝ ܠܚܡܕܢܝ ܒܗ ܬܡܢ ܡܢ ܢܘܡܝܡ ܠܐܦ̈ܝܐ ܒܬܪܝܬܐ ܕ 99 ܫܢܝܐ ܩܕܡܘܗܝ ܠܡܝܐ ܘܫܪܝܐ ܡܫܡܫܢܐ ܡܫܡܫܢܐ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܫܝܠܐ ܫܝܠܚ ܐܝܟ ܗܘܬ ܒܝܬܐ ܕ«ܒܝܬ ܚܣܕܐ» ܡܢ ܣܡܠܐ ܘ«ܫܝܠܘܚܐ» ܡܢ ܝܡܝܢܐ. ܗܘܝܐ ܐܬܩܪܝܘ ܗܘܘ ܡܬܠܬܐ ܕܡܬܦܪܫܝܢ ܡܢ (ܝܘܚ ܗ) ܘܥܠܝ ܕܐܬܦܢܝܘ ܡܫܡܫܢܐ: ܗܘܬ «ܒܝܬ ܚܣܕܐ» ܗܘܬ ܡܫܝܚܐ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܒܕܘܬܐ ܕܫܝܠܚ ܡܫܡܫܢܐ ܠܗܘܕܝܐ ܐܝܟܢܐ ܕܡܫܚܐ ܡܫܬܠܡ ܐܘ ܠܡܫܡܫܢܐ ܒܕܝܪܐ. ܐܝܬ ܡܫܡܫܢܐ ܕܝܬܝܪ ܐܘ ܒܝܘܡܬܐ ܒܩܘܪܒܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܥܒܕܗ ܒܟܢܫܐ: ܗܝܢ ܡܫܡܫܢܐ ܠܐ ܫܠܡ ܢܘܡܝܢ ܒܟܠ ܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܝܢ. ܘܠܐ ܡܫܬܒܚܝܢ ܗܢ ܡܢ ܢܘܡܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܫܘܡܠܐ.

ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܢܛܒܥܘܢ ܒܢܝܐ ܫܘܒܩܢܐ ܠܚܛܝܬܐ ܕܡܢ ܥܡܠܝܬܐ ܘܒܥܒܕܐ ܗܠܝܢ: ܒܗ ܐܢܫܐ ܕܗܘܘ ܒܕܪܗ ܐܬܚܠܘ ܒܥܠܝ ܡܫܝܚܐ ܕܢܫܐ: ܘܒܪܝܬܐ ܒܗܘܢ ܡܬܝܒܝܢ ܒܟܠܝܘܡ. ܘܠܒܥܒܘܕܐ ܕܥܡܘܕܝܬܐ ܐܝܬ ܢܘܡܝܢ ܡܘܪܝܬ ܕܩܝܡܐ ܕܒܫܡܗ ܒܗ ܡܫܝܚܐ ܘܐܝܬ ܒܗ ܒܢܝܐ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܡܥܒܪܢܝܢ ܒܪܘܚܐ ܠܡܫܒܚܢܐ ܘܠܐܬܪܘܬܐ ܘܠܐܘܡܢܘܬܐ ܘܠܒܝܬܝܘܬܐ.

ܥܕܬܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܫܝܠܘܚܐ

ܐܬܒܢܝܬ ܥܠ ܫܡܗ ܒܢܝܐ ܕܥܡܘܕܝܬܐ ܕܫܝܠܘܚܐ ܕܒܢܝܐ ܩܕܝܫܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܡܠܟܐ ܗܘܐ ܗܘܬ ܩܕܡ ܐܝܣܝܘ ܒܪ ܐܘܡܢܘܬܐ(17) ܗܢܘ ܦܪܘܩܝܘ: «ܕܡܢ ܠܩܘܒܠ ܫܝܠܐ ܗܘܬ ܥܠ ܓܒܐ ܕܩܕܡ ܠܡܥܠܐ ܗܘ ܐܝܬ ܘܐܝܬ ܒܡܫܡܫܢܐ ܗܢܘܢ ܫܢܝܐ ܒܬܪ (ܫܢܬ 318 ܥܕܡܐ 258 ܗܘܐ ܫܢ̈ܝܢ: «ܐܬܡܛܝܬ ܢܩܦܘܬܐ ܡܠܟܐ ܗܢܘ (ܐܝܟ 1166 ܫ̄) ܢܩܒܘ ܘܒܢܘ ܕܫܝܠܐ ܐܬܪܘܡ ܒ ܩܒܠܘܗ ܫܪܝܪܐ ܒܬܪܩܘܬܐ ܡܢܗܝܢ ܒܢܝܢܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܘܐܬܬܠܝ ܘܢܒܝܥܐ ܐܣܝܘܬܐ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܫܝܠܘܚܐ ܘܡܬܩܝܡܐ ܒܢܝܐ. ܘܐܬܚܙܝ ܕܝܢ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܡܢ ܒܢܝܐ ܕܫܘܪܝܐ ܕܒܥܠܕܒܒܐ... ܘܕܒܪܗ ܕܢܝܚ ܒܬܠܬܐ ܒܝܘܡܐ ܕܩܕܡ ܡܢ ܫܢܬ 1097 ܫ̄ ܕܐܬܩܪܝ ܥܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܫܠܐ ܘܡܫܝܚܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܒܐܝܕܝ ܠܛܝܢܝܐ».

ܘܒܬܪܟܢ ܐܬܒܢܝܬ ܥܠܝܗ ܗܘܝ:

ܛܒܠܐ ܕܐܬܘܪܝܬܐ ܒܢܒܘܗܘ ܫܢܬ 1187 ܩ̄ ܐܟܚܕ ܕܡܫܝܚܐ، ܢܘܩ ܥܠܡ ܒܐܡܪܐ ܕܐܝܬܝܗ: ܒܒܝܬ
ܛܠܝܬܐ ܕܦܪܥܘܢܝܐ ܠܐܚܢܬ (ܡܫܚ 1190) ܘܥܠܡ ܒܟܬܒܗ ܕܥܠܠܐ ܗܢܐ:
«ܐܬܬܟܠܢܬ ܗܘܬ ܦܫܝܛܬܐ ܡܢ ܢܒܘܗܘ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܠ ܠܐܫܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܛܒܠܐ ܕܫܘܪܝ
ܘܐܪܓܢܬ ܒܡܪܘܬ ܘܐܪܒܥ ܙܒܢ ܛܒܥ ܒܪܗܛܐ ܐܘܫܡܬ ܢܦܫܐ: ܘܒܬܪܘܢ ܐܪܒܥ ܒܙܒܢ ܪ
ܒܪܫܘܢܐ ܐܘܫܡܬ ܠܐܪܡܝܐ. ܗܢܘ ܗܠܝܢ ܫܢܬ (ܐܢܐ 1501 ܕܝܘܢܝܐ 1190 ܩ̄)»

(ܐܪܐܬܐ ܕܫܘܠܡܝܬ ܘܐ ܕܡܫܝܚܝܬܐ)

ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܕܗܢܐ ܩܠܡܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܥܠ ܦܘܡ ܢܠܐ ܕܟܘܬܐ ܠܐܘܪ ܛܘܪܐ ܟܪܡܠ
ܘܟܪܡܠܠ: ܐܒܪܗܡ ܢܩܦ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ ܒܪ ܐܠܗܐ ܒܥܠܘܗܝ ܡܠܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ: ܒܟ ܐܬܒܪܟ
ܐܘܠܐ ܗܘܐ ܡܠܟܝܙܕܩ (ܒܪܝܬܐ ܝܕ: ܝ) ܘܟܕ ܐܒܪܗܡ ܗܦܟ ܡܢ ܩܛܠܐ ܕܡܠܟܐ: ܒܗ ܟܠܘܐ ܘܡܫܡܫ
ܢܗܒ ܡܢܬܐ ܠܒܪܗ ܢܘܚ. ܘܒܬܪ ܡܘܬܗ ܐܬܬܢܝܚ ܦܓܪܗ ܡܢ ܡܪܘܬ ܘܐܬܩܒܪ ܗܘܬܐ.

ܘܒܬܪ ܕܝ ܢܡܘܣ ܡܪܢ ܗܘܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܠܐ ܘܩܡ ܒܝܬܗ ܟܐܪܐ ܘܥܠܡ ܐܡܝܢ. ܘܐܬܐ ܐܬܬܐ
ܡܥܪܒܝܬܐ ܠܡܛܠܐ ܡܢܐ. ܘܟܠܐ ܠܗ ܢܩܫܗ ܘܬܫܒܚܬܗ ܒܗ: ܘܟܕ ܬܫܒܚܬܗ ܒܗ ܦܓܪܐ ܡܢ ܒܢܝ
ܡܕܝܢܬܐ (ܡܬܝ ܝ).

ܢܩܫܗ ܢܘܩܫܐ ܠܟܐܪܐ ܗܘܐ ܘܟܕ ܐܣܪܗ ܡܫܝܚܐ ܘܒܢܘ ܠܟܠܐ ܫܡܗ ܛܒܠܐ ܒܪܐ ܕܝܠ ܘܢܩܪܒܗ
ܐܒܢܝ ܦܓܪܐ ܘܐܘܒ ܐܬܘܪܝܬܐ. ܘܕܒܝܫܝܐ ܐܦ ܒܢܐܘܗ ܘܢܩܪܒܬ ܐܘܒ ܫܢܬ (ܐܡܝܢ 1187).
ܘܐܬܒܢܝܘ ܠܐܘܪܗ ܢܘܩܫܐ ܫܢܬ ܐܦܫ 1860 ܩ̄ ܘܡܛܪܗ ܠܡܫܒܠ ܠܛܒܠܐ ܘܦܘܠܚܢܐ
ܐܬܦܫ ܡܢܗ ܕܐܬܟܢܫ ܫܢܬ ܐܙܠ 1914 ܩ̄ ܘܟܢܫܝܐ ܐܢܫܝܐ ܟܪܗ ܒܦܘܠܚܢܗ: ܘܗܝ ܛܒܠܐ
ܦܓܪܐ ܙܒܠ ܘܙܘܥܐ. ܘܢܠܟܝ ܒܗ ܠܟܐܪܐ ܒܕܩܠܐ ܒܡܪܝܬܐ ܛܒܠܐ ܕܩܘܡܬܗ ܡܛܠ ܠ ܠܟ
32 ܡܠܬܝܢ ܘܐܢܫܝܐ (ܦ 50) (18).

ܢܨܪܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ

ܡܕܝܢܬܐ ܢܨܪܬ ܠܐ ܕܟܬܝܒܐ ܒܕܝܬܩܐ ܥܬܝܩܬܐ. ܘܥܠܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܠܗܘܢ. ܡܬܩܪܝܐ
ܡܢ ܡܠܐ ܕܡܠܟܐ ܐܡܝܢ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܠܗ ܥܡܐ ܛܠܐ ܡܢܨܪܝܐ (ܡܬܝ ܒ: ܟܓ). ܒܪܡ ܕܝܢ ܢܗܘܐ
ܡܛܠ ܟܠ ܕܛܒ ܘܢܨܪܝܐ ܘܐܦ ܒܥܠܡܐ. ܡܬܚܙܝܐ ܣܢܐ ܕܩܪܝܬܐ ܘܐܬܩܦܘܗܝ ܕܝܬܝܗ ܒܪܘܡܐ
ܕܡܠܐ ܠܡܪܝܬܗ ܕܗܘܐ ܒܪ ܐܚ ܕܡܟܠܠ. ܘܣܢܐ ܕܡܫܝܚܝܐ ܐܬܬܘܬܒܘ ܒܡܕܝܢܬܗ ܘܠܐ
ܦܘܠܚܢ. ܘܐܝܬ ܒܗܝ (ܒܦܘܐ ܡܫܝܚܝܬܐ ܕܟܢܘܫܝܐ) ܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܐܟܐ ܒܒܝܬܐ ܠܐܠܗܐ

ܘܒܝܬܗ ܕܝܘܣܦ ܕܗܘܐ ܒܗ ܐܝܟ ܠܡܫܠܡܘ ܡܠܟ ܡܪܝܐ ܕܗܘ ܐܪܝܐ. ܒܬܪ ܫܘܦܪ̈ܐ ܘܚܘܦܪ̈ܐ ܕܐܬܥܒܕ ܐܫܬܟܚܬ ܕܡܬܝܕܥܝܬܐ ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܗܘܬ ܒܬܢ̈ܩܐ ܡܢ ܕܪܐ (ܕܡ̈ܢ ܩ. ܡ.) ܒܕܪܐ ܠܕܪܐ ܡܪ̈ܕܘܬܐ. ܩܕܡܝܐ ܐܝܟܢܐ ܠܐܡܝܬܐ ܩܕܡ ܡܚܘܪܐ ܗܘܬ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܡܝܬܝܐ ܕܝܠܗ ܠܡܫܬܡܫܢܘ ܘܡܠܐܡ ܗܢܝܢ. ܒܕܪܐ ܕܗܘ ܐܬܚܝܬ ܠܟܢܘܫ ܟܢܫܐ ܟܠ ܢܘܠܐ ܡܪ̈ܕܘܬܐ ܘܐܘܪܚܗ ܐܬܪ̈ܦܬ ܒܡܠܦ̈ܐ ܕܡܠܐ. ܘܐܬܚܪܒܗ ܦܪܣܝܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 614 ܡ) ܘܒܬܪܗ ܕܟܢܫܝܐ ܡܢܕܪܫ. ܘܫܘܚܕ ܐܢܘܢ ܡܕܒܪܐ ܕܡܫܬܠܛܢ ܩܒܪܗ ܒܕܪܐ ܒܡܠܐܦܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ̈ܝܢ 1263 ܡ) ܒܕܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܗܘܬ ܗܘܐ ܠܐܡܪ̈ܝܢ ܕܪ̈ܝܫܐ ܦܪ̈ܢܫܝܣܩܢܝܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1620 ܡ) ܘܒܢܘ ܟܢܫܐ ܐܚܪܬܐ ܫܢܬ (ܐܠܦ 1730 ܡ) ܘܩܘܡ ܒܕܪܐ ܟܠܗܘܢ (ܐܪܒܥ 1955 ܡ) ܟܕ ܐܬܚܕܬ ܚܕܬܐ ܡܢ ܡܠܐܦܐ ܟܢܫܐ ܠܗ ܪܒܬܐ ܘܫܡܫܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܠܡܪ̈ܝܐ ܘܠܟܗܢ̈ܘܬܐ. ܐܪܡܒܠܗ ܫܡܗ «ܡܘܬܫܡܘ» ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܣܛܠܐ. ܘܪܘܡܐ ܕܩܘܒܠܗ ܗܘ 55 ܡܬܪ̈ܝܢ.

ܪܘܡܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܟܠܐ ܒܡ ܒܢܬܗ ܪܒܬܐ ܚܕܬܐ

ܘܟܢ̈ܫܝܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܗܘܬ ܒܟܠܗܝܢ ܪܒܐ ܒܗ ܥܡ̈ܡܐ ܘܡܫܝܚܝ̈ܐ ܕܐܪܥܐ ܕܝ ܡܢܗ ܥܡ̈ܡܐ ܘܫܪܝܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܗ ܡܫܝܚܐ ܟܠܦ̈ܢ ܟܢܫܐ ܗܘܬ: ܡܕܝܢܬܐ ܐܪܡܝܐ ܠܟܘܢ ܦܘܠܚܢܐ ܡܫܝܚܝܐ ܘܒܢ̈ܝܐ ܡܢܗ ܐܢܘܢ ܒܬܪ ܪܘܡܝܐ ܕܦܠܐܦܐ ܕܪܘܡܝܐ ܘܪܘܚܢܝܐ ܐܡܝܢܐ ܟܠ ܦܘܠܚܢܐ ܡܫܝܚܝܐ: ܘܡܠܐܟ ܠܡܫܝܚܐ ܕܟܘܡܪ̈ܘܬܐ ܡܢܝܢܘܢ ܕܥܡ̈ܡܐ ܠܡܫܡܫܐ ܕܐܪܝܐ. (ܡܢܘܚܐ).

(ܛܘܪܐ ܕܬܒܘܪ)

ܡܢ ܢܨܪܬ ܥܠ ܠܡܕܢܚܗ (ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܨܪܬ) ܒܗ 35 ܩܠܡ. ܡܬܝܪܐ ܡܫܡܫܬܐ ܕܛܘܪܐ ܕܬܒ
ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܕܒܘܪܝܬܐ ܕܒܘܪܝܬ. ܪܘܡܗ (ܢܦܫ 588) ܡܛܪ̈ܝܢ: ܡܫܡܫܗ ܘܢܦܝܫ ܛܘܪܐ ܒ
ܓܠܝܢܐ ܕܫܘܒܚܗ ܕܡܪܢ ܥܠ ܪܫܗ (ܚܙܝ ܠܗ: ܡܬܝ ܝܙ).

ܫܘܒܚܗ ܕܡܪܢ ܐܬܓܠܝ ܥܠ ܛܘܪ ܬܒܘܪ

ܒܕܪܐ ܪܒܝܥܝܐ ܐܬܒܢܝܬ ܥܕܬܐ ܒܪܫܗ ܕܛܘܪܐ. ܘܒܫܢܝܐ ܥܠܡܝܐ ܕܕܪܐ ܡܨܥܝܐ ܒܢܝܢ ܫܡܫ
ܕܥܕܬܐ. ܘܡܢ ܐܬܚܪܒܬ. ܘܒܬܪ ܢܦܠܬ ܗܘܐ ܪܘܡܬܐ ܒܐܝܕܝ ܪܗܛܐ ܦܪܢܣܝܣܩܢܝܐ ܥܡܗ (ܐܬܘܠ
1631 ܡ) ܘܒܢܘ ܥܕܬܐ ܚܕܬܐ ܕܠܗ ܪܡܐ ܘܡܫܚܠܦ ܥܠ ܬܠܬܐ ܕܥܕܬܐ ܠܥܡܐ ܥܡܗ ܐܪܙܒ

ܘܡܢ ܐܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܠܘܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܡܬܡܢܝܐ ܥܠ ܐܠܦܪܘܬܗܘܢ.

1924 ܡ. ܘܡܢ ܚܕܬ ܫܢ̈ܝܐ ܬܪܬܐ ܠܗ ܦܠܛܐ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܘܪܗܝ ܘܐܙܠܐ ܠܚܠܒ. ܘܒܫܘܪܝܐ ܕܗܘܬ ܐܝܬ ܠܗ ܚܕܐ ܠܡܘܬܐ ܟܠ ܥܡܗ ܘܡܫܡܫܢܘܬܗ.

ܡܕܪܫܬܐ ܕܐܘܪܗܝ

ܟܕ ܗܘܐ ܡܕܪܫܬܐ ܠܐܡܝܐ ܩܕܡ ܠܡܕܝܢܬܐ ܡܕܪܫܬܐ ܕܗܘܬ ܩܢܝ ܠܗ ܦܪܣܝܐ «ܦܦܪܢܐ» ܕܣܝܒܪܐ ܠܡܠܟܐ ܕܪܝܐ ܘܡܫܬܘܕܝܐ. ܘܐܬܐܡܪ ܕܗܘܬ ܐܦܝܢ ܕܡܫܬܟܚܐ ܐܝܟ ܕܡܫܬܠܡܐ ܐܝܟܐ ܕܐܬܦܫܛ ܡܬܩܢܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܥܒܪܐ ܕܐܘܪܗܝܐ ܕܡܫܟܚ (ܒ: ܐ) ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܦܦ ܩܢܐ ܦܪܣܐ ܘܡܫܬܟܚܐ ܠܗ ܕܗܘ ܐܬܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܥܠܐ ܕܐܡܪܐ ܕܐܘܪܗܝܐ ܡܢ. ܟܕ ܠܗ ܟܠܗ ܟܠܗܬܐ ܕܡܫܪܝܐ ܠܗܘܝܐ. ܘܐܬܪܐ ܚܙܝܐ ܕܡܘܢܝܐ ܘܦܪܘܫܫܟܠܢܐ ܢܘܡܝ ܩܢܘܢ ܟܠܗܘܢ ܚܕܐ ܟܬܒ ܡܕܪܫܬܐ.

ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܢܨܝܒܝܢ

ܟܕ ܗܘܐ ܠܢܨܝܒܝܢ (ܠܐ 31 ܩܕܡ ܘܐܝܟ ܐܡܝܢܐ ܠܗ 35). ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܕܪܫܬܐ ܢܘܡܝ ܐܠܗܘܢ ܢܘܡܝܐ. ܡܫܬܐܝܠܐ ܩܕܝܫܐ ܕܡܕܪܫܬܐ ܘܡܪܘܬܗ ܐܠܗܟܐܘ (ܠܢܨܝܒܝܢ) ܡܢܗ ܡܢ- ܢܨܒ ܡ ܠܟܠܐ ܡܢ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܡܫܬܚܪܐ ܕܡܢ ܠܐ ܗܘ ܟܠܐ ܠܗ. ܘܡܢ ܐܡܪ ܠܢܨܝܒܝܢ ܘܡܫܠܐ ܐܘܪܗܝܐ ܡܢܗ ܒ 70 ܡ ܘܐܡܪܝܢ ܠܢܘܡܝܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܘܪܗܝܐ ܘܐܬܐܟܪܙܘ ܟܐܘܪܚܐ ܘܐܦܫ ܠܗܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܠܟܠܐ ܘܢܨܝܒܝܢ. ܘܡܕܝܢܬܐ ܒܗ ܡܪܘܒܠܢܝܗܘܢ ܘܡܘܢܝܗܘܢ ܘܐܬܐܬܦܫ ܒܗ ܡܕܪܫܬܐ ܕܢܨܒܝܢ ܗܘܬ ܒܢܘܒܠܝܐ ܐܘܪܗܝܐ. ܘܐܬܐܘܦܫ ܡܢܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܢܘܡܝܐ ܕܒܗ، ܒܠܪ ܡܕܪܫܬܐ ܕܟܘܣܝܐ ܘܦܪܣܝܐ ܕܟܪ ܒܘܝܟܐ ܡܢܗ (ܡܠܟܐ 531 ܡ) (19)

(ܡܠܟܐ ܩܒܝܠܬܐ ܡܕܪ̈ܫܐ ܕܢܨܝܒܝܢ ܘܦܣܝܩܬܐ ܕܒܝܬ ܐ)

ܐܘܪܚ ܠܝ ܡܢܝ ܦܠܠܘܣܘܦܘܣ ܢܘܡܝ ܘܡܟܐܢ ܡܢܝܐ (20) ܡܠܟܐ ܦܘܪܣܝܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܡܕܪܫܬܐ ܠܢܨܝܒܝܢ ܒܗ ܐܡܪ: «ܠܗܢܐ ܕܡܟܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܗܘܐ ܡܕܪܫܬܐ ܒܪܬܐ ܥܒܕܐ ܠܗ ܕܪܢܝܢ ܘܠܐ ܡܠܟܐ ܠܝ ܡܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܗܢ ܡܢ ܡܕܝܢ̈ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܡܠܟܐ ܕܥܡܗ ܒܪܬܐ ܠܐܡܝܐ ܘܒܡܫܪܝܐ ܕܡܘܠܕܐ.

ܐܠܐ ܕܝܢ ܐܬܐܘܪܚ ܕܥܠܡܐ ܕܗܘܬ ܐܬܟܪ ܦܘܪܣܝܐ ܒܡܠܟܐ ܩܪܝܐ ܡܢ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܦܘܠܝܛܝܩܝܐ، ܒܢܘܡܝ ܟܡܫܠܠܢܘܢ ܩܕܝܫܐ ܩܠܝܪ ܕܐܠܝܢܘܢܐ (ܙܒܢ- ܙܒܢܐ 935 -

ܡܕܪܫܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܠܡܕܒܪܢܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ

923 ܩ̄ܡ) ܡܠܟ ܗܘܐ ܒܨܘܪ ܘܒܢܐ ܗܝܟܠܐ ܪܒܐ ܕܒܥܠ ܫܡܝܢ ܠܡܠܩܪܬ: ܘܐܦ ܕܐܣܛܪܛܘܦܠܝܗ ܐܠܗܬܐ: ܫܡܗܐ ܐܬܐ ܡܢ ܕܟܪܐ ܕܗܢܘܢ ܐܠܗܐ ܒܨܘܪ.

ܘܗܘ ܡܢ ܕܝܠܗ ܘܡܠܟܐ ܠܟ ܡܥܠܝ ܐܣܦܘܩܐ ܘܡܫܚܐ ܕܦܘܪܫܐ ܕܠܒܢܘܢ ܗܘܝܘ ܦܠܓ ܕܐܬܝܘܡܐ ܡܢܗ ܡܬܟܬܒ ܐܪܥ ܡܢܐ ܡܬܟܬܒܢܘܬܐ ܠܒܝܬܐ (ܐܡܩܘ- ܐܡܪܝ 1199- 1166 ܩ̄ܡ) ܐܘܪܚ ܠܟ ܡܬܟܬܒܘܗܝ ܒܡܝܡܪܐ ܕܡܬܚܫܒܘܬܐ ܕܡܫܚܐ ܣܓܝܐܐ ܘܥܒܪ ܡܥܒܪܢܘܬܐ ܒܡܬܟܬܒܢܘܬܗ. (21).

ܡܫܠܡܐ ܕܠܒܢܘܢ

ܦܘܢܝܐ ܩܪܝܘ ܐܝܬ ܒܗ ܒܫܡܗܐ ܗܕܐ. ܐܝܟܢ ܡܬܩܪܐ ܫܡܐ ܕܓܒܠܐ (ܡܠܟ ܕ: ܚ ܘܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܐܝܟܢ ܡܬܩܪܐ «ܫܡܥܬܐ ܕܫܡܘܢ» ܒܗܝ ܕܫܡܘܢ ܡܫܝܚܐ ܗܠܝܢ ܥܠ ܡܢ (ܡܠܟ ܘ: ܡܘ) ܘܡܠܟܘ ܒܗ ܒܓܒܠܐ ܕܐܪܙܐ ܡܫܚܬܐ (ܡܠܟ ܚ: ܝ) ܘܒܦܘܩܕܢܗ ܒܢ ܡܠܟܝܐ ܡܩܕܫܬܐ ܒܪܝܫܐ ܕܢܘܚܐ ܘܙܘ ܪܒܐ ܕܐܪܥ (ܒܘܠܐ ܗ: ܐ) ܘܒܡܥܒܪܢܘܬܐ ܕܚܕܪܘܗ ܡܠܟ ܡܫܒܚܐ ܡܫܝܚܬܐ.

ܢܗܪܐ ܕܢܘܪܕܢ ܡܠܟ ܒܗ ܒܫܡܥܬܐ ܗܘܐ ܘܚܠܦ ܒܗ ܡܢ ܓܒܠܐ ܘܗܕܐ ܘܢܦܩ ܡܢ ܐܡܢܘܢ ܐܘܪܚܗ ܡܢ ܓܒܠܐ ܠܐܡܢܐ ܒܝ 22 ܩܠܡ. ܘܦܠܓܗ ܡܢ ܡܕܝܢܐ ܠܡܕܒܪܐ ܠܦܘܪܫܐ ܕܒ 12 ܩܠܡ. ܢܘܡܘܣܗ ܕܝܢ ܡܛܠ ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܝ ܘܒܫܡܥܬܝ ܡܬܗܪܐ. ܘܡܬܦܫܩ ܥܠ ܡܬܦܪܫ ܠܡܐܢܐ ܕܡܢܝܢ ܒܗܘܢ ܡܫܝܚܬܐ ܪܚܘܩܐ ܘܐܪܥܐ ܕܢܒܥܝܢ ܠܡܘܒܠܗ ܘܡܫܠܡܗ ܚܘܒܐ ܕܡܫܝܚܐ ܡܫܝܚܐ: ܡܠܟܘ ܡܫܝܚܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܡܫܝܚܐ ܘܡܕܒܪܐ ܕܡܢܗܘܢ.

ܫܘܒܚܐ (22)

ܒܢܝܐ ܕ «ܠܐܦܘܣ» ܐܘܪܚܐ ܕܡܘܒܠܐ ܠܒܦܪܢܘܣ ܒܥܠܐ ܫܡܝܢܐ ܐܠܗܗ ܕܘܟܬܐ ܕܡܬܐܡܪ ܒܗ «ܐܕܘܢܝܣ» ܘܡܬܩܪܝܐ ܠܫܡ: ܫܡܥܬܐ ܡܢ ܥܠܐ ܐܣܪܐ ܠܡܘܠܟ ܠܒܢܘܢ. «ܐܕܘܢܝܣ» ܡܫܠܡܗ ܢܘܪܐ ܕܡܬܩܦܩ «ܡܠܟܐ ܡܫܒܚܐ» ܒܢܩܦ ܡܫܝܚܐ ܩܢܝܬܐ ܠܐ ܡܫܒܪܐ ܗܘܐ ܒܐܢܫܐ. ܒܪܡ ܦܘܠܚܢܐ ܕܩܪܝܫܐ ܒܪ ܒܟܢܘ ܐܠܗܘܬܐ ܥܢܬ (ܐܘܪܚ 614 ܩ̄ܡ) ܐܠܐܘܡܫܬ ܗܘܐ ܩܢܝܬܐ. ܒܬܪ ܦܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܥܢܬ (ܡܢ 313 ܡ) ܐܠܡܪܝܬ ܗܘܐ ܠܡܫܝܚܐ ܠܡܫܠܡܐ ܗܘܠܐ ܠܐܬܪ ܟܢܐ: ܚܕܐ ܒܙܒܢ ܐܠܗܐ ܠܗܘܢ (ܡܠܟ ܗ) ܘܐܣܪܐ ܡܠܟܐ ܦܘܪܫܬܐ ܘܠܘܩܒܠܬܐ

ܘܟܣܝܐ ܠܐܠܦܝܢ (ܡܬܝ ܟܕ: ܟܕ- ܟܐ. ܝܘ: ܠܒ- ܠܓ) (ܡܪܩ ܘ: ܟܐ- ܟܘ. ܚ: ܐ- ܝ) ܘܐܬܟܬܒܬܐ ܠܐܝܟ: ܫܪܘܗ ܕܫܘܚܠܦܐ ܒܬܪ ܫܘܠܡܗ ܕܡܢ ܟܠܗ ܡܢܝܢܐ.

ܥܒܪܐ ܕܡܫܘܚܬܐ ܕܚܘܣܝܐ

ܠܟܘܬ ܕܚܣܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܐܬܘܪܝܐ ܡܕܝܢܚܝܐ ܕܥܒܕܐ ܗܘܐ ܕܫܘܬܐ ܡܕܢܝܐ ܒܗ ܫܢܝ (ܒܝܢ 395- 390 ܩ.ܡ) ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܐܬܟܬܒ ܥܠ ܫܘܐܠܐ ܟܠܗܝܢ، ܘܐܬܡܨܝ ܐܦ ܫܘܬܐ ܕܫܡܐ ܢܡܘܣ ܟܣܝܐ ܠܟܘܢ ܠܡܘܬܐ ܕܡܕܢܝܐ «ܐܬܟܬܒܬ ܟܘܢ ܠܥܒܕܐ» ܘܡܬܟܬܒܐ ܐܘܪܚܐ ܘܟܬܒܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܡܐ ܠܐܡܘܐ (ܦܫܝܛܬܐ). ܘܟܠܗ ܡܕܢܝܐ ܘܟܣܝܐ ܕܟܬܒܐ ܕܝܢ ܐܬ ܐܝܟ ܐܘܪܚܐ ܘܫܡܐ ܟܠܡܐ ܕܟܠܗ ܡܠܐܐ ܕܥܒܕܬܐ ܟܬܒܬܐ ܕܡܬܩܢܝܢ ܐܣܛܪܐ ܕܡܠܐ ܟܣܝܐ ܘܢܘܪܐ: ܘܒܟܘܪܐ ܕܟܬܒܐ ܕܗܢܐ ܐܝܟ ܕܒܬܪܐ ܟܬܒܬܢܝܬܐ. ܘܥܠܠܐ ܫܡܝܐ ܕܐܘܪܚܐ ܡܬܟܬܒܐ ܟܬܒܐ ܘܐܘܬܝܬܐ ܕܟܣܝܐ. ܥܠ ܕܘܟܐ ܕܐܠܐ ܩܕܡ ܬܟܬܒ ܐܝܟ ܡܟܪܙܐ ܕܫܬܐܣ: ܒܗ «ܡܟܪܙܐ ܐܢܘܢ». ܘܫܢܬ ܐܝܟ 1930 (ܩ.ܡ) ܦܫܝܛܬܐ ܒܬܪ ܢܘܟܪܝܐ ܘܟܘܡܪܐ ܕܐܘܪܚܐ ܐܬܚܫܒ ܟܠܗ ܟܬܒܐ ܟܠ ܐܬܘܪܝܐ ܕܡܢܐ ܡܢ ܕܐܢܐ ܕܟܬܒܐ ܟܬܒܬܐ. ܗܘܐ ܫܬܐܣܬܐ ܐܝܟ ܕܟܬܒܬܐ ܒܗ ܕܐܬܪ ܢܦܘܩ ܥܠ ܛܘܪܐ (ܡܬܝ ܗ: ܙ- ܝ)܀

ܟܢܘܫܝܐ

ܠܐ ܕܚܙܐ ܟܢܘܫܝܐ ܕܒܬܝܢ ܟܬܒܬܐ. ܒܬܪ ܕܝܢ ܕܬܫܢܝ ܚܙܐ ܡܟܘܢ ܒܗ ܐܝܟ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܘܕܥ ܒܗ ܕܟܠܗ ܢܘܡܪܐ ܗܘܐ ܕܫܒܩܐ ܪܘܚܐ. ܢܘܡܘܣ ܡܬܟܬܒܬܐ ܠܗ ܟܬܒܢܝܬܐ ܫܬܐܣܝܢ ܗܘܐ ܕܫܡܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܡܕܝܢܐ، ܘܟܣܝܐ ܡܢ ܕܢܘܡܘܬܐ ܟܬܒܬܐ ܕܢܘܪܐ ܡܫܝܚܘܬܐ ܡܕܝܢܐ.

ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܡܠܟܘ ܡܢ ܢܡܘܣ ܠܘܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܕܘܟ: ܐܟܣܝܐ ܕܡܛܠ ܫܠܝܚܘ ܠܟܘܠܐ ܠܐ ܫܬܐܣܝܐ. ܘܡܩܒܠ ܠܟܢܫܐ ܕܟܣܝܐ ܕܘܟܐ ܕܫܘܒܚܗ ܘܢܝܫܐ ܕܚܝܘܗ. ܘܗܘܐ ܠܟܢܘܫܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܘܪܚܐ ܘܟܠܗ ܢܘܡܪܐ ܕܫܘܡܠܝܐ ܡܟܣܝܐ. ܘܡܟܪܙܝܢ ܡܢ ܗܟܢ ܐܬܘܪܐ ܕܗܘܝܢ:

ܐ: ܫܘܠܛܢ ܟܒܪܐ ܕܥܡܝܢ ܗܘܝ ܠܗ ܕܘܟܐ ܠܐܢܫܘܬܐ (ܡܪܩ ܐ: ܝܒ)

ܒ: ܐܫܬܐ ܟܒܪܐ ܕܟܣܝܐ ܗܘܐ ܐܝܟܘ. (ܠܘܩܐ ܘ: ܘ)

ܓ: ܫܘܠܛܢܐ ܕܟܘܪܚܢܐ ܡܕܝܢܐ. (ܝܘܚ ܘ: ܝܓ)

ܕ: ܢܘܚܡ ܟܪܝܗ ܕܝܘܡ ܫܒܬܐ ܢܘܪܐ (ܡܪܩ ܗ: ܡܐ)

ܗ: ܚܘܠܡܢ ܚܡܬܗ ܕܦܛܪܘܣ ܡܢ ܐܫܬܐ. (ܡܪܩ ܗ: ܡܠ)

ܘ: ܐܣܝܘܬܐ ܡܫܪܝܐ ܕܐܫܬܠܝܘܗܝ ܡܢ ܐܓܪܐ ܠܓܘ ܒܝܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܚܘܡ. (ܡܪܩܘܣ ܒ: ܐ)

ܙ: ܛܗܘܪܐ ܕܓܪܒܐ (ܡܪܩ ܐ: ܡ)

ܚ: ܡܪܝܬܐ ܕܒܪܬܐ ܡܠܬܐ ܡܟܝܠܐ ܘܣܥܘܪܬܐ ܚܝܐ ܟܠܬܗ. (ܡܪܩܘܣ ܡܪܐ ܠܗ ܠܟܘ ܟ

ܫܠܟܘ (ܒ: ܡܪ) ܘܡܠܟܘ ܐܡܪ: ܠܓܪܐ ܕܡܠܟ ܥܡܗ ܡܚܒܠܐ ܕܝܡܡܐ ܡܠܬܐ (ܠ: ܠ) ܘܠܟܘ

ܡܪܐ ܠܗ ܡܚܒܠܐ ܕܝܡܡܐ ܠܟܘ ܕܡܠܟ ܥܡܗ ܡܚܒܠܐ. (ܗ: ܡܪ)

ܠ: ܡܫܬܘܐ ܐܫܠܡܪܐ ܕܒܫܒܐ ܘܝܠܐ ܡܢ ܦܘܡ ܢܘܠܐ (ܡܠܟܐ ܡܪ: ܡܪ)

ܘܒܥܒܠ: ܘܢܐ ܡܠܟ ܗܘܐ ܟܡܥܒܝܕܬܐ ܗܘܐ: ܡܛܠ ܠܐ ܗܡܥܢܘܬܐ ܕܒܥܘܪܝܗ (ܡܠܟܐ ܠܐ: ܢ)

ܟܐܢܫܬܐ ܕܒܦܪܢܫܘܡ ܢܟܝ ܠܐܚܝܬ ܕܝܢܐ ܦܛܪܝܪܟܐܐ ܥܢܐ (ܐܦܪ 1894 ܡ) ܘܡ

ܗܒܝܒ ܚܪܘ ܡܦܪܝ ܘܡܟܬܪܝ ܒܠܐ ܡܐܬܠܐ ܕܡܬܒܠܬܐ ܟܐܢܫܐ. ܘܐܫܠܡܘ ܢܘܦܪܐ ܠܐܚܝܪ

ܕܝܢܐ ܐܘܪܦܠܒ ܦܪܢܫܡܟܐܐ ܥܢܐ (ܐܪܒܐ ܘܐܪܒܥ 1926 - 1921 ܡ)

ܟܬܒܘ ܕܝܫܘܥ ܦܛܪܘܣ

ܠܐ ܐܘܒ ܐܘܦܘ ܦܛܪܝܪܟܐܐ ܒܥܣܦ: ܐܘܚܐ ܟܡܟܡܪܘ ܡܛܠ ܚܩܒܠܬܐ ܟܐܢܫܬܐ ܐܠܐ ܒܠ

ܡܠܚܐ ܕܢܡܥܡܝ ܥܢܝ. ܘܡܢ ܟܡܠܗ ܕܡܪܝ ܦܛܪܘܣ ܐܫܠܡܣ ܒܟܢܘܬܗ. ܘܗܘܒܐ ܕܡܪܝ

ܠܪܘܩܡܬܐ ܢܒܝܒܬܐ ܕܐܫܠܡܢܝ ܘܐܫܠܡܪܘܝ ܟܠܐܚܝܬ ܕܝܢܐ ܦܛܪܝܪܟܐܐ ܦܘܪܚܘ ܘܟܘܦܪܝܪܐ:

ܐ: ܦܘܫܐ ܡܢ ܒܠܝ ܡܕܡܢܪܐ ܐܠܦܪܗ ܕܗܠܟ ܐܒܥܘܗܝ ܒܡܐܝܐ ܡܒܥܝܬܐ ܕܡܘܒܪܐ.

ܒ: ܒܘܝܐ ܦܘܫܐ ܕܒܠܝ ܡܕܡܢܪܐ ܡܫܝܚܝܐ ܕܗܘܐ ܦܫܠܬܐ (ܓܝܒܠܐ ܢܘܒܝܐ) ܡܢܡܪܝ ܘܗܘ

ܠܟܡܠܬܐ ܐܡܪܐ ܕܒܚܝܐ ܡܢ ܕܘܐ ܡܒܪܡ ܕܡܘܒܪܐ. ܘܡܠܫܘܐ ܕܡܫܟܦܘܗܝ ܒܟܡܠ ܙܟܘܬܐ. ܘܡܢܡܪܝ

ܘܗܘ ܒܥܠܝܬܐ ܕܣܒܪܝ ܠܗ.

ܓ: ܦܫܐ ܕܡܫܝܚܝܐ ܡܒܥܐ (ܓܝܒܠܐ ܢܘܒܝܐ) ܘܡܡܒܝܢܐ ܗܢܘܢܐ ܐܡܪܗ ܡܛܠ ܗܡܥܢܘܬܗܘܢ

ܒܢܡܪܐ ܕܐܬܦܪܘ ܘܟܘܢܐ ܕܒܠܐܦܠ ܕܟܡܠܬܐ ܡܢܡܪܐ. ܐܒܟܝ ܕܐܠܗܐ ܥܡܗ ܡܪܝ ܦܛܪܘܣ ܐ

ܡܡܠܡܢܘܬܐ܀

ܕ: ܐܬܟܢܫ ܟܒܪܐ ܠܐܦܝ ܕܘܐ ܡܥܡܝܐ ܟܠܐ ܠܐܡܢܐ ܠܚܘܬܗ ܒܟܠܐ ܡܢ ܟܡܠܗ ܡܢܡܪ

ܕܦܛܪܘܣ: ܒܗ ܐܘܡܬܐ ܕܐܫܬܝ ܒܢܦܫܗ ܠܚܘܬܗ، ܘܡܠܬܐ ܕܒܪܘܬܐ ܘܢܦܫܠܬܐ ܡܡܪܝܡܬܐ ܕܟܒܐ

ܘܢܦܫܠܬܐ ܕܡܟܢܝܢ ܠܚܘܬܗ ܠܐܠܗ ܐܣܬܝܢ. (ܘܟܡܢܟ ܐܪܒ ܡ ܕܝܢܐ ܦܛܪܝܪܟܐܐ ܒܢ

ܒܟܠܠ ܡܢ ܚܩܠܐ ܩܪܝܬܐ ܕܡܢܗ ܦܛܪܘܣ ܩܪܝܬܐ ܕܝܠܗ ܐܝܬܝܗ ܘܡܬܩܪܝܐ: ܩܪܝܬܐ ܕܝܠܗ ܕܫܡܥܘܢ
ܘܩܪܝܬܐ ܦܛܪܘܣ. ܐܝܬ ܐܘܪܚܬܐ ܡܥܒܪܢܝܬܐ ܕܚܙܐ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ:
ܕܐܬܐܡܪܬ ܥܠܝܗ ܡܠܬܐ ܕܢܒܝܐ ܕܐܫܥܝܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܐܬܪܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܕܡܢܗ ܦܛܪܘܣ
ܕܐܬܩܪܝ (23).

ܡܕܝܢܬܐ ܕܟܦܪܢܚܘܡ ܕܓܠܝܠܐ

ܒܒܝܬ ܢܘܦܐ ܘܟܘܡܪܐ ܕܐܘܪܚܐ ܐܬܝܕܥܬ ܕܝܢܘܗܝ ܐܬܚܙܝܬ ܩܕܡܝܬ ܘܥܡ ܗܘ ܗܘܐ ܡܕܝܢܬܐ
ܐܬܪܢܝܬܐ «ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ». ܡܬܩܪܝܐ ܢܚܘܡ ܕܡܠܐܟܐ ܕܥܡܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܥܠ ܐܘܪܚܐ

ܟܢܘܫܬܐ ܥܬܝܩܬܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ ܕܒܗ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܡܠܦ ܠܥܡܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܬܥܢܝܢ

ܡܬܚܙܝܢ ܘܡܬܚܙܐ ܗܝ. ܘܡܬܚܙܝܢܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܗܘܐ ܒܐܬܪܘܬܗ ܠܟܠܐ ܐܘܪܚܬܐ
ܕܢܘܗܪܐ.
ܘܒܗ ܟܢܘܫܬܐ ܥܬܝܩܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܬܚܙܝܐ ܕܐܬܐܡܪܬ ܡܢܗ ܗܘܬ ܥܠ ܥܠܡ
ܟܢܘܫܬܐ ܕܗܘܐ ܒܢܘܗܪܐ ܗܘ ܐܘ ܕܗ. ܘܡܢ ܥܡܐ ܕܩܝܡܐ ܕܢܘܗܪܐ ܘܥܡܠܐ ܠܟܠܐ ܕܐܬܚܙܝܗ
ܗܘܐ ܡܬܚܙܝܐ ܕܡܢ ܐܝܬ ܕܥܠ ܦܠܚܘܬܐ ܕܐ ܕܥܡܐ ܐܢܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܚܙܝܘ ܫܒܥܬܐ ܕܥܡܡܐ
ܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܕܗܘܐ ܥܡ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܚܙܝܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܕܥܡܐ ܢܘܡܘܣ

ܐܶܬܬܰܣܰܩ ܠܥܶܠ ܡܶܢ ܡܰܪ̈ܥܺܝܬܳܐ ܕܩܰܕܡܳܝܬܳܐ ܒܟܽܠ ܡܰܥܡܽܘܪܬܳܗ ܐܰܪܥܳܐ ܕܪܰܒܶܗ ܡܳܪܰܢ ܡܫܺܝ
ܒܰܛܽܘܒܬܳܗ.

ܛܘܪܐ ܕܛܘܒ̈ܐ

ܛܽܘܪܳܐ ܗܽܘ ܐܰܠܳܐ ܕܰܠܥܶܠ ܡܶܢ ܝܰܡܬܳܐ ܕܛܰܒܪܺܝܰܐ ܕܢܳܦܶܠ ܥܰܠ ܐܰܬܪܳܗ ܕܟܦܰܪܢܰܚܽܘܡ. ܐܰܡܺܝܪܳܐ ܕܡ

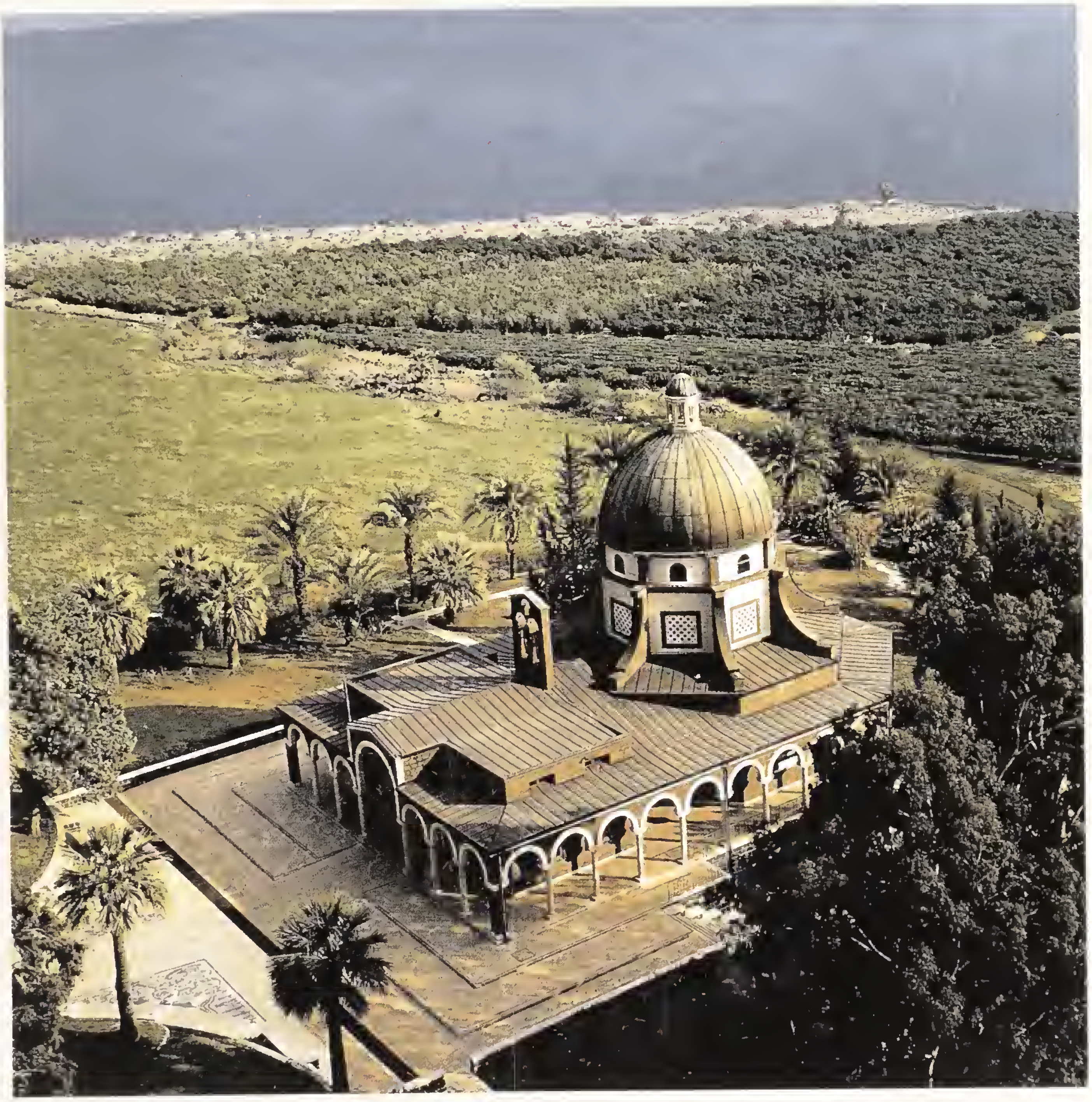

ܥܺܕܬܳܐ ܕܒܢܺܝܳܐ ܥܰܠ ܛܽܘܪܳܐ ܕܛܽܘܒ̈ܶܐ ܫܢܰܬ 1938 ܡ

ܗܳܪܟܳܐ ܡܰܠܶܦ ܗ̱ܘܳܐ ܡܳܪܰܢ ܠܟܶܢܫ̈ܶܐ ܛܽܘܒ̈ܶܐ ܬܡܳܢܝܳܐ (ܡܬܝ ܗ: ܐ — ܝܒ) ܘܰܠܬܰܠܡܺܝܕܰܘܗܝ ܗܳܝ ܕܒܗ̇
ܦܶܢܛܶܩܽܘܣܛܺܝ ܥܰܠ ܪܺܫܳܗ ܕܛܽܘܪܳܐ ܢܶܦܠܳܐ ܕܰܡܟܰܬܫܶܗ ܠܡܰܝ̈ܳܐ ܕܝܰܡܬܳܐ ܘܡܶܕܺܝܢ̈ܬܳܐ ܕܚܕܳܪܶܝܗ̇
ܕܛܽܘܪܳܐ ܗܳܢܳܐ (ܐܰܝܟ 1938 ܡ) ܘܟܰܕ ܡܶܬܩܰܢܝܳܢ ܡܰܕܪ̈ܫܶܐ ܠܟܶܢܫܳܐ ܦܫܺܝܛܳܐ ܒܐܽܘܪܚܳܐ ܐܚܪܺܢܳܐ
ܕܡܶܬܩܪܶܐ ܠܚܽܘܪ̈ܶܐ ܕܐܽܘܪܚܺܝܢ ܡܶܛܽܠ ܕܡܶܬܚܙܶܐ ܗ̱ܘ ܕܐܶܬܚܰܝܰܒ ܠܗ ܗܳܢܳܐ ܡܶܢ ܡܳܪܰܢ ܠܟ
ܒܟܦܰܪܢܰܚܽܘܡ ܘܥܰܡܶܗ ܕܝܳܪܳܐ (ܡܬܝ ܝܐ: ܟܓ)

ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܦܐ ܚܕܪܐ ܫܢܝܩܘ ܠܡܠܟܘܬ ܡܟܝܠ ܡܢ ܡܢܗ: ܡܛܠ ܕܩܝܡܬܐ ܡܬܝܡܬܐ
ܡܫܝܚܐ ܠܓܘܢܝܐ ܘܡܢܝܬܐ ܡܢ ܟܪܐ ܘܡܛܠܐ ܕܐܬܒܢܝܘ ܗܘܘ ܒܢܘܪܐ ܕܡܥܢܘܬܐ ܠܗܘܡܬܐ ܕܡܟܬܒܐ
ܕܡܥܢܝܢܐ ܘܫܘܒܚܐ ܕܬܫܒܘܚܐ ܒܢܘܪܐ ܟܠܡܢܐ ܕܟܬܒܐ. ܐܠܐ ܐܫܬܟܚܘ ܘܐܬܟܬܒܘ ܘܐܬܒܢܝܘ
ܦܬܓܡܐ ܕܢܒܝܐ ܘܕܘܟܝܐ ܕܟܬܒܝܐ ܕܫܒܐ ܘܟܬܒܟܬܒܐ ܕܡܟܬܒܐ: ܟܬܟܬ ܟܘܠܐ ܘܫܘܡܠܐ
ܟܬܒܐ ܡܒܝܢܬܐ ܘܡܫܪܢܬܐ ܠܓܘܢܝܐ: ܟܬܟܬ ܩܝܡܐ ܘܓܘܢܝܐ ܘܐܬܠܘܩܐ ܘܐܬܟܬܒܘ
ܗܘܘ ܟܢܫܘܗܝ: ܕܟܬܒܐ ܗܘܘ ܠܐܒܝܐ ܕܐܬܩܪܝ ܕܟܬܐ ܕܒܗܘܢ ܒܢܒܝܐ ܕܐܒܢܐ. ܒܬܪ ܦܠܚ ܗܘܐ
ܓܘܢܝܐ: ܐܝܟ ܟܕ ܫܒܪܐ ܕܡܟܬܒܢܘܬܐ ܐܒܢܐ ܗܘܐ ܒܗܝ ܦܠܚܘܗܝ ܠܓܘܢܝܐ ܘܫܘܒܚܢܐ ܠܫܡܝܐ
ܒܟܬܒܐ ܟܠ ܩܕܡܝܐ ܫܟܝܢ: ܩܪܝܐ ܠܡܟܬܒܐ ܘܡܫܬܒܚܢܐ ܟܬܟܬ ܫܘܒܚܐ ܘܦܘܪܐ ܗܢܘܢ
ܒܪܫܐ: ܠܡܫܬܡܫܢܘ ܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܡ: ܫܬܝܐ ܕܗܘܝܢ ܦܘܪܩܢܐ ܟܝܢܐ ܘܡܫܝܚܝܐ: ܘܠܡܫܬܒܪܘ
ܢܫܝܢ ܘܐܢܫܐ ܢܛܠܐ ܠܟܝܢ ܠܗܐ: ܪܘܡ ܠܡܬܪܓ ܘܚܝܠܐ ܢܫܩܘ.
ܒܟܢܘ ܠܐ ܢܬܒܟܘܢ ܐܢܫܐ ܘܐܒܢܐ ܡܘܡܬܐ ܡܛܠ ܠܗܘܢܐ ܘܦܘܪܐ: ܐܠܐ ܒܟܢ ܡܫܝܠܐ ܒܫܘܒܐ
...ܟܘܢ.

... ܡܫܡܘܢ .. ܟܠ ܩ̄

...ܟܬܒܐ ܕܒܠܫܘܢ ܐܬܬܡܫܬ ܒܗܝ ܫܡܥܐ:

1) «ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܟܬܒܐ ܫܘܒܚܬܐ ܕܐܬܩܢܘܢ» ܠܡܠܦ ܫܘܡܘܫ ܡܫܡܫ ܠܐܘܡܐ (ܦܠܛ ܫܡܫ ܕܟܠ) ܡܫܬܐ ܡܪܩ (ܦܐܬܐ 180). ܘ«ܕܘܪܐ ܕܐܘܒܝܐ ܕܫܘܒܚܐ- ܒܪܙ ܠܠܫܢܐ ܠܠܒܘܟ» ܠܦܟܬܒ ܕ. ܠܗܪܐ (ܦܐܬܐ 26-27)
2) ܫܡܫ ܒܪܓܡܒ (ܦܐܬܐ 1013) ܡܐܡܪ ܠܦܘܪܐ ܠܓܪܐܡܠ ܬܐܘܡܐ- ܘܟܬܒܐ ܚܢܟ ...ܢܠ ܩ̄.
3) «...» ... (ܦܐܬܐ 32).
4) ... (ܦܐܬܐ ܝܘ- ܩ).
5) ... (ܦܐܬܐ ܚܣ 78)
6) ܗܘ ܡܢ ܗܘ ܡܫܒܚܐ (ܦܐܬܐ ܥ 70).

(7) ܗܘ ܒ ܗܘ ܡܟܬܒܐ (ܦܐܬܐ ܩ 80).
(8) ܗܘ ܒ ܗܘ ܡܟܬܒܐ (ܦܐܬܐ ܦܗ).
(9) ܗܘ ܒ ܗܘ ܡܟܬܒܐ (ܦܐܬܐ ܡܩ).
(10) ܡܫܬܡܫ ܠܐܬܐ ܒܬܪܗ ܡܟܝܢ ܫܘܪܝܬܐ ܒܫܡܐ ܐܣܛܪܢܓܠܐ ܡܫܪܐ: ܒܪܘܡܐ ܕܐܣ
ܫܡܫܬܐ ܕܢܦܠܐ ܡܢ ܠܥܠ: ܒܠ ܒܪܩܐ ܕܫܡܝܐ ܕܪܘܚܢܐ ܘܐܬܡܬܘܢ: «ܪܙ ܒܐܘܪܚܐ ܡܬܠ».
(11) ܗܘ ܒ ܗܘ ܡܟܬܒܐ (ܦܐܬܐ ܡܐ- ܡܒ).
(12) ܒܫܢܬ ܗܪܘܢ، ܐܝܓܠܛܐ ܒܒ ܡܪܐܝܬܐ ܠܫܬܘܬܦܘܬܐ ܘܠܐܝܟܢܘܬܐ (ܐܘܪܫܠܝܡ ܡܬܟܬ
ܐܠܐܬܐ ܠܐܦܪܝܩܝܐ، 1911 ܦܐ̈ܬܐ (206- 205)
(13) ܡܟܪܙ ܕܬܫܡܫܬܐ ܠܡܥܡܪܝܬܐ ܚܠܒ ܢܘܪܝܢ (ܦܐܬܐ ܡܕ).
(14) ܗܘ ܒ ܗܘ ܡܟܬܒܐ (ܦܐܬܐ 104).
(15) ܡܟܪܙ ܕܬܫܡܫܬܐ ܠܡܥܡܪܝܬܐ ܚܠܒ ܢܘܪܝܢ (ܦܐܬܐ 136-140).
(16) ܗܘ ܒ ܗܘ ܡܟܬܒܐ (ܦܐܬܐ ܡܥ).
(17) ܣܐܡܡ ܒܪܐܬܐ ܒܡܫܟܢܐ ܡܠܐ ܗܘܪܢܐ ܒܡܠܟܐ ܡܫܝܚܐ ܕ(97- 98- 99 ܡܢ
1994 ܡ).
(18) ܕܬܫܡܫܬܐ ܠܡܥܡܪܝܬܐ ... (ܦܐܬܐ 153- 154).
(19) ܐܝܓܠܛܐ ܠܫܠܝܚܐ ... ܐܒܪܗܡ ܫܠܡܘܢ ܓܘܪܓ (ܦܐܬܐ 152).
(20) ܡܫܝܚܐ ܣܘܡܟܐ ܡܫܝܚܐ ܕܩ ܡܠܐ ܕܪ ܐܪܠ 1930 ܡ.
(21) ܡܫܝܚܐ ܣܘܡܟܐ ܡܠܐ ܕܡ ܡܫܝܚܐ ܕܝ ܦܐܬܐ 62- 67).
(22) ܘܐܬܬܐ ܒܝܫܡ ܡܥܠ ܢܘܪܐ «ܗܘܒܠܐܬܒܝܗ»
(23) ܐܝܓܠܛܐ ܠܫܠܝܚܐ ... ܐܒܪܗܡ ܫܠܡܘܢ ܓܘܪܓ (ܦܐܬܐ 166)

b. Deneme (Tecrübe) dağı, Şeytan'ın İsa Mesih'i çıkardığı dağ. (Luka 4: 5) (Erihaya bakar)
c. Tüz veya Lut veya Ölü Denizi. (Tekvin 14: 3)
d. Qumran, (Ölü denizin Sargıları) bilinen elle ve cilt üzerine yazılmış en eski Tevrat İşaya ve Habkuk kitaplarından bir kısmını bulunduğu mağara 1946 de)

URDUN ÇAYI (IRMAĞI) ve CİVARI.

Urdün Çayı (Irmağı). İsa Mesih'in Vaftizci Yuhanna'nın tarafından vaftiz edildiği irmak. (Mat 3: 13)

CELİLE ve ÇEVRESİ (LUKA 4: 23)

a. Nasira şehri Meryamana'nin Melek Cebrail tarafından müjdelendiği yer. (Luka 1: 26). (çok büyük kilisedir).
b. Tabur Dağı (Tecelli mÿcize yeri) (Mat 17: 1-9)
c. Kana Şehri, İsa Mesih'in suyu şaraba dönüştürdüğü yer. (Yuh. 2: 1-12)
d. Semiriyeli kadının kuyusu (eski adı Şoğor denilen Nablus şehrinde Hz. Yakub'un kuyusu). (Yuh. 4: 4)
e. Teberiye gölü (Celile Denizi) İsa Mesih'in su üzerinde yürüdüğü göl. (Yuh. 6: 1)
f. Kefernahum, İsa Mesih'in 5 ekmek ve iki Balıkla 5000 kişiden meydana gelen halkı doyurduğu yer. (Mat. 14: 13- 21. 15: 32- 39)
g. İsa Mesih'in Mutluluk Tepe'sinde okuduğu Mutlu Duası (Mat. 5: 1- 12)
h. İsa Mesih'in şekirtlerile balık yediği yer, Teberiye denizi veya gölü eteğinde. (Yuh. 21: 1)

Note:

Bu Broşürün tansikile yardımı dokunan sayın Abuna Hori Gebriel Aydin'e hürmetle temennilerimi eyler.
Rabban Şemun Can
Kudus Süryani Ortodoks Ruhani
ve Yönetim kurulları

BEYT - LAHIM ve ÇEVRESI.

a. Kral Yüsuf'un annesi Rahel'in Mezari. (Tekvin. 5: 19)

b. İsa Mesih'in Doğuş Kilisesi (Kraliçe Heleni tarafından 45 sütün üzerine inşa ettirmiştir (M.S. 25) Doğuş Mağarası içinde bulunur.

c. Beyt-Lahim'da Meryam ana'ya izafeten, Süryani Ortodoksların 1940 te inşa ettikleri kilise.

d. Süt mağarası. (Hirodes zamanında Yüsuf ile Meryam Mısır'a kaçışlarında konakladıkları yer, rivayetler deniliyor).

e. Beyt-Sahur'da çobanların tarla ve mağarası.

f. Melekler tarafından çobanlara İsa Mesih'in Doğuşunu müjdeledikleri yer. (Luka 2: 8- 29)

HEBRUNDA

a. Cedlerın (ataların) mezarları. (İbrahim ve Sara, Ishak ve Rafka, Yakup ve Lea) (Tekvin 23: 2- 19)

b. Memre Palamutu. (Hz. İbrahim'in Kutsal Üçlüğü evinde kabul edip, Saranin gebeliği için müjdelendiği yer. (Tekvin 18: 1)

EMAVOSDA

a. Müjdeci Luka ve Kleyofa'nın gittikleri köy. (İsa Mesih ölülerden dirilişinden sonra, onlara refakat ettiği ve Ekmeği Kutsal eder, onu tanıdıkları yer. (Luka 24: 13)

AYIN KERM'DE

a. Meryamana'nın Elizabeth'i ziyaret ettiği ve övgü kilisesi. (Luka 1: 39)

b. Vaftizci Yuhanna'nın Herodes'ten kaçtığı ve barındığı mağara. (Bugün Fransisken rahiplerin Manastırıdır).

ERİHA ve ÇEVRESI (Yeşu 5:6-26)

a. İyi Samiriye'linin hanı. (Luka 10: 25-37)

KUDSİ ŞERİF'İN GÜNEYİ (GÜBRE KAPISI)

Kutsal kentin beden duvarın içindekiler:

a. Yahudilerin ağlama duvarı, rivayetlere göre (Hz. Suleyman'ın şöhretli Mabedinden bir kısmidir).

b. Al- Haram ve Al-Aksa şöhretli mescidler, denildiğine göre: Kral Suleyman'ın yıkılmış mabedin yerinde inşa edilmiştir.

KENTİN (BEDEN)DUVARIN DIŞINDEKİLER

c. Şiluha havuzu Anasından kör doğan adamın İsa Mesih tarafından bu havuza gönderilip yıkadıktan sonra gözleri açıldı, (Yuh. 9: 1- 7) Kral Hezakya tarafından kentin ihtiyaci için yaptırılan kanalizasyon, bu

İSA MESİH İN DOĞUŞ KİLİSESİ – BEYT LAHIM

havuza dökülür. (Tünel uzunluğu 400 metre takribidir).

d. Hazreti Davud'un Kabri, kentin Güney-Batısında kalır, (Sehyun denilen dağına bakar).

Yuh. 18: 1) Kudus ve Zeytinlik dağı arasındadır.
f. Meryemana'nın Kabri (Mezari) bulunduğu kilise

MERYEMANA'NIN KABRİ İÇİNDE BULUNAN KİLİSE

Getsimonda)

g. Mor Istefanos'un taşlandığı yer. (Resul. Is. 7: 9) Kilise inşa edilmiştir.

h. İsa Mesih'in dua ettiği Getsimen bahçesindeki ilise. (Mat. 26: 36)

i. Kedron Vadisindeki Davutoğlu Abişalom'un ve ekeriye'nin Kabirleri. (2: Samuel, 13: 1- 19:1)

KUDSİ ŞERİF'İN ZEYTİNLİK DAĞININ DOĞUSU.

a. Beth- Foge (İsa Mesih'in sıpaya binip Yeruşalim entine geldiği yer. (Luka 19: 29)

b. Laazar'ın Beth-Anya'deki mezari (Yuh. 11: 1-38)

c. Meryam ve Marta'nın evi, Rab İsa Mesih'i arşıladıkları yer. (Yuh. 11: 30)

Ortodox kilisesi içindedir, birde İsa Mesih'in Haçının gömülü bulunduğu mağara. (Kutsal Haçı) toprağın altından zamanın kıraliçesi St. Helena'nin emriyle çıkarılmıştır. Bulunduğu yerde Kiyamet kilisesini inşa ettirmiştir (M. S. 326).

BETHHEZDO,MAR ISTEFANOS KAPISINDAKİ KUTSAL YERLER

a. Kral Suleyman'ın avrika sütünleri (Beth Hezdo) (Yuh. 5: 2)

b. Hastaların şife bulduğu havuz. (Yuh. 5: 4)

c. Haçlı seferler zamanında (12ci Yüz Yılda) Meryemana'nın validesi Hana anısı için inşe edilen kilise. Denilen rivayetlere göre; Meryem ana burada doğmuştur.

d. İsa Mesih'in zindani (Haç yolunda düşer).

KUTSI ŞERIF'IN DOĞUSUNDAKI YERLER.

a. Zeytinlik dağında, (İsa Mesih'in göğe suud ettiği yer. (Luka: 24: 51)

b. İsa Mesih'in Yeruşalim kenti için ağladığı yer. (Luka: 19: 41)

KEDRON VE YUŞAFAT VADİSİ

c. İsa Mesih'in Rabbani dua'yı şekirtlerine oğrettiği yer. (Mat. 6: 9)

d. Zeytinlik Dağının eteğindeki yabancilara ait mezarlık. (İsa Mesih'in satıldığı parasile satın alınmış (Hkal-Dmo) Kan-tarlası.

e. Kedron ve Yuşafat vadisi.

VII- İsa Mesih, Haçın altında 2 ci defe düştüğü yer.
VIII- İsa Mesih, Yeruşalem'in ağlayan kadınlara: "bana ağlamayın ancak kendinize ve evlatlarinize ağlayın" deyip karşılaştığı yer. (Luka 23: 28)

IX- İsa Mesih 3cü defe Haçın altında düştüğü yer.

EFENDİMİZ MESİH'İN MEZARI KIYAMET KİLİSESİNDE

KIYAMET KİLİSESİNDEKİ KUTSAL YERLER.

X- İsa Mesih giğiminden soyunduğu yer. (Mat: 27: 28)

XI- İsa Mesih, Haça çivilenip gerildiği yer. (Cilcile veya Golgota) (Yuh: 19: 17)

XII- İsa Mesih, Haçın üzerinde Ruhunu Atanın eline teslim ediyor. (Mat: 27: 50. Luka 28: 46)

XIII- İsa Mesih, t. Joseph ve St. ikodimos arafından cesedi, açtan indirildiği er. (Luka 23: 53)

XIV- İsa Mesih, çinde gömüldüğü abir (Mezar). Luka 23: 53)

14cü istasyondan onra, Yüsuf ve ikodimos'un ezarlari. (Mat. 7: 60) Süryani

DİRİLİŞ KİLİSESİNE BULUNAN SÜRYANİLERE AİT MAR JOSEPH VE NIKODIMOSUN MEZARLARI

g. Meryamanaya izafeten Resuller tarafından Takdis edilen kilise. Kilisenin giriş kapısının sol tarafında, 1940 de duvar üstünde keşfedilen çok eski Estrancili Süryanice kalemile eserli Yazının terimi şöyledir:

KİLİSENİN İÇ TARAFINDAN DUVAR ÜSTÜNDE 1940 DE KEŞFEDİLEN 6 Cİ ASIRDAN KALMA SÜRYANİCE YAZI

((Bu ev Yuhanna denilen Markos'un Annesi Meryem evidir. İsa Mesih göğe Suudundan sonra, burası aziz resuller tarafından, Allah validesi Ana Meryem'in adına kilise olarak takdis edildi. Ancak Kral Titos tarafından Kudus kenti yıkıldıktan sonra, bu kilise (M.S. 73) Yeniden onarılmıştır ¯.
Süryani Ortodoks Patrikliğine bağlanmıştır.

HAÇ YOLUNDAKİ BULUNAN KUTSAL YERLER.

(Katolik kiliselerin Taklidine göre) 14 tane istasyondur:

I- İsa Mesih'in Pilatos tarafından yargılandığı yer. (Pretorion Hükümet Sarayı) (Yuh: 18: 28)

II- İsa Mesih'in Haçını taşıdığı yer. (Yuh. 19: 17)

III- İsa Mesih Haçını taşıdığında ilk defe düştüğü yer.

IV- İsa Mesih Haçı taşırken Meryemana ile karşılaştığı yer.

V- Kurineli Şem'un tarafından İsa Mesih'in Haçını taşıdığı yer. (Luka 23: 26)

VI- Azize Vironica tarafından İsa Mesih'in alınterini silindiği yer.

SÜRYANİ ORTODOKS KUTSİ-ŞERİF'DE PATRİK HANE MERKEZI, MAR MARKOS MANASTIRI

1733 TE DEGERLİ KERESTEDEN İNŞA EDİLMİŞ MAR MARKOS MİHRABİNİN ÖN TARAFİ

"Markos denilen Yuhanna'nın annesi Meryam"in evi, (Resul: İş: 12: 12) Halen Süryani Ortodoks manastırı ve Merkezidir. Eski rivayetlere göre, bu kutsal yerdeki olup biten kutsal olaylar şöyledir:

a. İsa Mesih'in Tilmizlerile (şakirtlerile) Fısıh bayramında ((Son Akşam Yemeği)) yediği yer. (Mat. 26: 17)

b. İsa Mesih'in Şakirtler'inin ayaklarını yıkamış olduğu yer. (Yuh: 13: 1- 15)

c. Kutsal Ruh'un (Pantikost) gününde Resullere Hulul ettiği yer. (Resul: Is: 2: 1)

d. Resul Mar Petros'un Melek tarafından hapishaneden çıkarıldıktan sonra, gelip barındığı yer. (Resul: Is: 12: 12)

e. Yehude'nın yerini tutan Matiyas'in Resul seçildiği yer. (Resul: Is: 1: 23- 26)

f. Elçi Luka tarafından Meryam ana'nın hayatta iken çizdiği resim.

kurulmuştur. 6 Yeruşalimin selametini dileyin; Seni sevenler rahatta olsunlar. 7 Duvarların içinde selamet, Sarayların içinde rahat olsun. 8 Kardeşlerim ve arkadaşlarım için şimdi derim; Sende selamet olsun. 9 Allahımız Rabb'in evi için, Senin iyilğini ararım.

KUTSAL KENT KUDUS (YERUŞALİM'İN) ZİYARET YERLERİ

Kutsal kent Yruşalim'i ziyaretinizde görülecek kutsal yerleri, yerleşim birimi olarak gösterecek olursak şöyle sıralıyabiliriz:

KUDSİ ŞERİF'İN ESKİ ŞEHRİNİN 8 TANE TARİHİ KAPILARI VAR.

MAR MARKOS KİLİSESİNİN İÇ KAPISI

1) Bab Al-Halil (Hebron veya Jaffa kapısı)
2) Bab al-Cedid (Yeni kapı)
3) Bab Al-Amud (Sütün veya Şam Kapısı)
4) Bab Al-Zahre (Herodes Kapısı)
5) Bab Al-Asbat (Mar Istefanos veya Aslanlar Kapısı)
6) Bab Al-Mağaribe (Gübre Kapısı)
7) Bab Davut (Hz. Davut veya Sion Kapısı)
8) Bab Al-Deheb (Altın Kapısı) kapalıdır.

çevresinde gezin, etrafını dolanın.

(MEZMUR 84)

1 Ey Orduların Rabbi, Meskenlerin ne sevimlidir! 2
Canım Rabb'in avlularını özliyor, hatta bayılıyor;
Yüreğim ve bedenim hay Allahı sevinçle terennüm
ediyor. 3 Serçe bile kendisine bir ev, ve yavrularını
koysun diye, kırlangıç kendisine bir yuva olarak Senin
mezbahlarını buldular, Ey orduların Rabbi, Kıralım, ve
Allahım. 4 Senin evinde oturanlar ne mutludur ! Daima
sana hamdederler. 5 Kuvveti sende olan adam ne
mutludur!

(MEZMUR 122 : Davudun Hacc İlahisi)

1 Bana Rabb'in evine gidelim, dedikleri zaman
sevindim. 2 Ayaklarımız senin kapılarında duruyor, Ey
Yeruşalim. 3 Yeruşalim ki, Hep bitişik bir şehir gibi

KUDUS ESKI ŞEHRIN DOĞUSUNDAN KEDRON VADİSİ

yapılmıştır; 4 Sıptlar, Rabb'in isminde şükretmek
için, Israile verilen kanun üzre oraya çıkarlar. 5
Çünkü orada hüküm için tahtlar, Davud evinin tahtları,

KUTSAL YERLERİNİ ZİYARET ESNASINDA HUŞU İLE OKUNULACAK MEZMURLAR.

(MEZMUR 42)

1 Geyik akar suları özlediği gibi, canim da seni öyle özler, ey Allah.
2 Canim Allaha, hay Allaha susamıştır.
Ne vakit geleceğim ve Allahın önünde görüneceğim?.

(MEZMUR 48)

...8 Ordular Rabb'inin şehrinde, Allahımızın şehrinde,
Nasıl işittikse, öyle gördük; Allah onu ebede kadar
durduracak. 9 Ey Allah, mabedinin içinde Senin
inayetini düşündük. 10 İsmin nasılsa, ey Allah, Yerin
uçlarına kadar hamdin öyledir; Sağ elin adaletle
doludur. 11 Sion dağı senin hükümlerinden dolayı
sevinsin, Yahuda kızları mesrur olsun. 12 Sionun

KUTSAL ESKİ ŞEHRİN BATISINDAN GÖRÜNÜŞÜ

(ÖNSÖZ)

Her şeye kadir Allahimizin kutsal İsmine şükür sunarken, derim:

Küdsi şerifin ve Efendimiz Yesü Mesih'in harikali hayat hikayesinin tedbiri özetle anlatıp, çevredeki Kutsal ziyaret yerlerini gösteren bu broşür, Makdisi olmağa gelen ziyaretçilere kolaylık olsun diye 1987 de ilk olarak hazırlanıp basılmıştır.

Bu ziyaret yerlerini İman ve Kanaat azmile ziyaret etmiş olan kişi, ödülünü Yüce Allah'tan almış olacaktır. Ziyaret edenlere hayirli ve uğurlu olması dileğile.

Kudus / Jerusalem
30/ 5/ 2002

Rabban Şemun Can
Mar Markos Manastırı

ܐܘܪܫܠܡ

ܢܝܫܐ ܗܢܐ ܪܡܙ ܠܕܘܟܬ ܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܡܪܩܘܣ ܒܡܕܝܢܬܐ ܒܫܠܡܬܐ

HAÇ İŞARETİ MAR MARKOS MANASTIR IN YERİ GÖSTERİR

Dış Kapağı üzerindeki fotoğraf Beytlehim şehri gösterir.

ܡܥܠܬܐ ܠܚܘܕܪܐ ܕܡܕܝܢܬ ܐܘܪܫܠܡ
ܘܬܫܡܫܬܐ ܡܫܝܚܝܬܐ ܕܩܪܝܢܐ

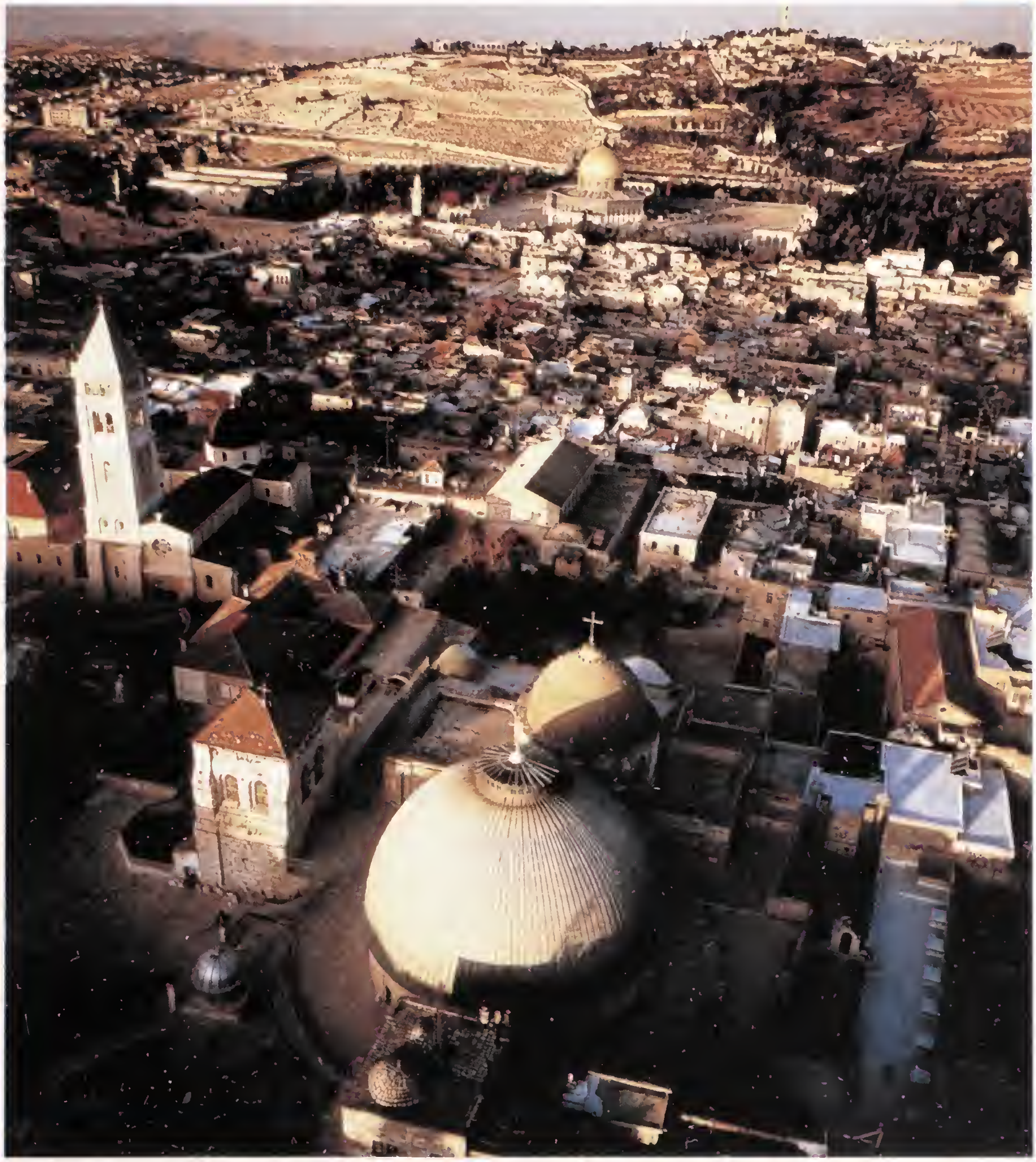

ܩܢܝ ܘܡܬܒܥ

ܠܒܝܬ ܡܫܟܢܐ ܡܫܘܚ ܠܝ
ܕܝܪܐ ܕܡܪܝ ܡܪܩܘܣ – ܐܘܪܫܠܡ